

Doma in po svetu

— PREGLED NAJVAŽNEJŠIH DOGODKOV —

Na današnjih primarnih volitvah pričakuje Dukakis veliko zmago nad Jacksonom

CLEVELAND, O. — Danes so primarne volitve v Ohio, Indiani in Washingtonu, D.C. Ankete o razporejenosti volivcev kažejo, da lahko v Ohio in Indiani pričakuje guverner Michael Dukakis veliko zmago v demokratski stranki pred Jessejem Jacksonom, Jackson pa bo verjetno z lahkoto zmagal v Washingtonu, kjer je velika večina volivcev črnske rase. Tako po po današnjem glasovanju skoro zagotovljeno Dukakisovo imenovanje na strankini konvenciji.

Vsi trije še aktivni kandidati (George Bush je edini še v republikanski stranki) so bili zadnji teden večkrat v Ohio. Demokrata Dukakis in Jackson sta se zanimala za severni del Ohia, kjer so gospodarske razmere najbolj vprašljive in torej lahko računata na podporo volivcev. Oba sta poudarjala razne programe socialnega skrbstva, Jackson pa je bil bolj izrazit v kritiziranju proračuna za obrambne namene ZDA in trdil, da lahko krijemo stroške za obsežnejši program socialne podpore za revnejše sloje z denarjem, s katerim bo prikrajšan proračun obrambnega tajništva. Dukakis je bil bolj previden v svojih izjavah, njegova politika pa gre v isto smer kot Jacksonova. Med obiskom v Clevelandu je Dukakis apeliral tudi na narodnostne skupnosti poudarjajoč, da sta njegova starša prišla sem iz Grčije, uspela, on pa že lahko kandidira za predsednika ZDA.

Pristaniški delavci v Gdansk štrajkajo — Razmere na Poljskem se naglo zaostrejejo — Režim aretira vodilne oporečnike

VARŠAVA, Polj. — Opazovalci trenutnega političnega stanja na Poljskem soglašajo, da so razmere najbolj napete vse od decembra 1981, ko je režim gen. Wojciecha Jaruzelskega prepovedal neodvisno delavsko gibanje Solidarnost. V zadnjem času je režim odredil nova povišanja cen najnujnejših potrebščin. Akcija je sprožila splošen odpor delavcev, ki zahtevajo povišanja plač do 50 in več odstotkov. Včeraj so začeli štrajkati pristaniški delavci v Gdansk, mestu, v katerem se je l. 1980 rodilo gibanje Solidarnosti. Kot takrat, tudi sedaj je vodilna osebnost pri sicer uradno ukinjeni Solidarnosti navadni delavec Lech Walesa. Poleg povišanja plač zahtevajo štrajkajoči od režima, da prizna zakonitost Solidarnosti in vrnitev na delovna mesta tistih aktivistov, ki so bili odpuščeni zaradi delovanja v prid Solidarnosti.

Štrajk v veliki železarni Nowa Huta na jugu Poljske je sedaj v drugem tednu. V drugih mestih so tudi bili štrajki, a delavci so se hitro vrnili na delo, ko so dobili zahtevana povišanja plač. Dne 1. maja je prišlo do spopadov med policisti in demonstranti, v katerih je bilo po nekaterih poročilih do 100 demonstrantov priprtih, nekaj pa ranjenih.

Predsednik State Departmenta je izrazil željo ZDA, da bi poljski režim ne uporabljal sile zoper štrajkajoče in disidente. Predstavniki oblasti in štrajkajočih naj se pogajajo in najdejo kompromisne rešitve, je dejal novinarjem Charles Redman.

Izraelske enote prodrle v južni Libanon — Iščejo palestinske gverilce, ki iz tega ozemlja pošiljajo teroristične skupine v Izrael

JERUZALEM, Iz. — Včeraj so močne izraelske vojaške enote prodrle v južni Libanon. Namen akcije, ki bo kratkotrajne narave, je iskanje palestinskih gverilcev, ki iz tega območja napadajo izraelsko ozemlje. V

zadnjih tednih je prišlo do več takih palestinskih akcij oziroma poskusov akcij. Po vesteh iz Libanona, so Izraelci priprle tri in morda več Palestincev.

Nekatere kraje, v katerih se nahajajo izraelske enote, so pod nadzorstvom sirijske vojske, vendar Sirijci ne delajo nobenih težav Izraelcem.

V Libanonu samem zopet potekajo spopadi med sprtimi muslimanskimi gibanji. Menda gre za medsebojne obračune med strujo PLO, ki podpira Jasirja Arafata, in strugo, ki Arafatu nasprotuje in ima sirijsko podporo. Neznani ugrabitelji nekega maronitskega krščanskega duhovnika so ga ubili. Včeraj je bilo najdeno njegovo truplo. Torej anarhija v Libanonu se neusmiljeno nadaljuje.

— Kratke vesti —

Washington, D.C. — State Department svari ameriškim državljanom, ki potujejo ali živijo v tujini, da ima informacije o tem, da iranski režim pripravlja teroristične napade zoper ameriške državljane in objekte, ki so ameriška last. Izjava State Departmenta ni šla v podrobnosti glede tega. Mnogi opazovalci iranskih razmer menijo, da se bo Iran vrnil podpiranju mednarodnemu terorizmu zaradi notranjih težav. Ni več dosti dvoma, da je Iran sodeloval v nedavni ugrabitvi kuvejskega civilnega letala, med katero so ugrabitelji ubili dva kuvejska potnika.

London, V. Br. — Vojaške in policijske enote po vsej zahodni Evropi so v stanju pripravljenosti in iščejo teroriste, pripadnike irskega gibanja IRA, ki so odgovorni za atentate preteklo nedeljo zjutraj, v katerem so bili ubiti trije angleški vojaki. Pred nedavnim so angleški stražarji na Gibraltarju ubili v sicer sumljivih okoliščinah tri pripadnike IRA. Angleži pravijo, da so člani IRA pripravljali bombni atentat.

Jammu, Indija — Včeraj se je zrušil del bolnišnice za otroke v tem mestu. Reševalci še iščejo preživele pod ruševinami. Po zadnjih poročilih danes zjutraj, so našli več kot 20 trupel, menijo pa, da jih bo še 50 ali več. Poslopje, ki se je zrušilo, je bilo zgrajeno šele leta 1985.

Moskva, ZSSR — Vodilni partijski list »Pravda« je objavil na prvi strani dolg komentar, ki je bil kritičen do načina vodenja Sovjetske zveze-komunistične partije. Sistem vodenja da je postal destruktiven in diktatorski. Komentar zagovarja princip neposrednega in tajnega glasovanja za najvišja partijska mesta in za uvedbo »resnične« debate na partijskih kongresih. Vladajoči sovjetski politbiro pa je odobril ukrep, po katerem bo republika Estonska dobila več avtonomije v vodenju lastnega gospodarstva.

Washington, D.C. — Predstavniki Reaganove vlade so prepričani, da bodo dosegli novo pogodbo s Sovjetsko zvezo glede prodaje ameriških žitaric. Pogajalci obeh držav se še pogajajo o obsegu sovjetskih nakupov in cene žitaric. Dne 30. septembra bo potekla pogodba o letni prodaji ameriških žitaric ZSSR, ki je trajala pet let.

Pariz, Fra. — To nedeljo bodo končne predsedniške volitve v tej državi. Politični analitiki pričakujejo, da bo 71-letni predsednik Francois Mitterand, ki je socialist, ponovno izvoljen za 7-letno mandatno dobo. Njegov tekmeč je predsednik francoske vlade Jacques Chirac, ki je konservativec.

Iz Clevelanda in okolice

Smrtno ponesrečil—

Prejeli smo telefonsko sporočilo, da se je v Sloveniji smrtno ponesrečil v avtomobilski nesreči Frank Zorman, znani lastnik mizarskega podjetja na Willoughby Hillsu, rodod iz Pivke na Notranjskem. Podrobnosti ob tem poročanju še niso znane.

Volitve danes—

Danes so v Ohio primarne volitve. Poleg izbiranja strankinih kandidatov za novembrske volitve, bodo volivci v mnogih mestih glasovali tudi o raznih predlogih, predvsem v zvezi z novimi povišanji dohodninskega davka za potrebe javnih šol. Volišča bodo odprta do 7.30 zvečer. Pojdite volit in izpolnite svojo državljansko dolžnost! Saj bo tudi vreme lepo!

Materinski proslavi—

Obe Slovenski šoli, pri Sv. Vidu in Mariji Vnebovzeti, bosta imeli to nedeljo materinsko proslavo. Dopisa o teh sta na str. 2 današnje A.D.

Koncert Marijinih pesmi—

V nedeljo, 15. maja, ob 2. uri popoldne bo cerkveni pevski zbor pri Mariji Vnebovzeti priredil koncert Marijinih pesmi in sicer v cerkvi sami. Vabljeni!

Novi grobovi

Robert P. Florjancic

Umrli je 44 let stari Robert P. Florjancic, mož Patricie, roj. Budzick, oče Kennetha, Karen, Kimberly (pok.) in Sheri, brat Stanleyja in Dianne Morrow. Pogreb bo iz Grdinovega zavoda na Lake Shore Blvd. v četrtek, 5. maja, v cerkev sv. Josephata na 1435 E. 33 St. dop. ob 10. in od tam na pokopališče Sv. Križa. Na mrtvaškem odru bo nocoj od 7. do 9. ter jutri, v sredo, pop. od 2. do 4. in zv. od 7. do 9.

Anna Galinac

Umrli je Anna Galinac, rojena Mayer, vdova po Nicku, mati Johna in Nicka (pok.), 4-krat stara mati, sestra Antona, Jake-a, Johna in Petra. Pogreb bo iz Želetovega zavoda na E. 152 St. jutri, v sredo, dop. ob 10.30 na pokopališče Vernih duš. Na mrtvaškem odru bo nocoj od 6. do 9.

Margaret L. Strukelj

Umrli je 61 let stara Margaret L. Strukelj-Wells, žena Williama, mati Lynial, Lloyd-a, Phyllis (pok.), Paula, Shelli in Timothyja, 12-krat stara mati, sestra Alme Shingleton, Gertrude Nester, Viole Nicholson ter Jamesa in Paula Brumfielda. Pogreb bo danes dopoldne ob 11h iz pogrebnega zavoda Craciun na pokopališče West Park.

MZA sestanek nocoj—

Misijonska Znamkarska Akcija vabi na sestanek, ki bo nocoj ob 7. uri zvečer pod staro cerkvijo pri Mariji Vnebovzeti v Collinwoodu. Pridite!

Krofi—

Oltarno društvo pri Sv. Vidu bo imelo prodajo krofov to soboto ob običajnem času v društveni sobi avditorija.

Seji—

Podr. št. 14 SZZ ima sejo z večerjo in počastitvijo matere leta nocoj ob 6. uri v SDD na Recher Ave. Članice vabljen.

Društvo sv. Marije Magdalene št. 162 KSKJ bo imelo mesečno sejo jutri, v sredo, ob 1.30 pop. v društveni sobi svetovidskega avditorija. Članstvo vabljen.

Lepo srečanje—

Preteklo nedeljo popoldne se je precejšnje število rojakov in rojakinj zbralo v SND na St. Clair Ave. Prišli so, da bi praznovali 90. rojstni dan ge. Ann Filipič, ki je sama krila vse stroške. Gostje so bili naprošeni le, da bi kaj prispevali v podporo Slov. nar. domu. Odziv je bil res velik, upamo, tako tudi finančni uspeh.

Velika udeležba—

Preteklo soboto dopoldne je George Bushova kampanjska organizacija priredila na univerzi Cleveland State srečanje, na katerem sta govorila Bush in župan George Voinovich. Navzočih je bilo menda 400 ljudi, med temi smo opazili Jožeta Melaherja, Antona Oblaka in seveda Augusta Pusta, poleg župana in Garyja Suhadolnika, kandidata za ohijski senat. Drugih Slovencev nismo videli, posebej ne tistih, ki so bili tako vidni v Litvinskih dvorani. Morda so ti bili na istočasnem zborovanju Dukakisovih ali Jacksonovih privržencev.

Koncert pri Sv. Vidu—

V nedeljo, 15. maja, ob treh pop. bo pevski zbor Lira gostila versko predstavo v proslavo Marijinega leta. Marijine pesmi in branje sv. pisma bodo predstavile petnajst skrivnosti rožnega venca. Vabljeni!

Klub graduantov vabi—

Klub graduantov svetovidske farne šole ima svojo sejo ta četrtek zvečer ob 7. uri v družabni sobi farnega avditorija. Članstvo vabljen. Klub bo vesel tudi novih članov in članic.

VREME

Sončno in lepo danes z najvišjo temperaturo okoli 67° F. Deloma sončno jutri, z najvišjo temperaturo okoli 70° F. V četrtek zmerno oblačno z najvišjo temperaturo okoli 74° F.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. — 431-0628 — Cleveland, OH 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (USPS 012400)

James V. Debevec — Publisher, English editor
Dr. Rudolph M. Susel — Slovenian Editor

Ameriška Domovina Permanent Scroll of Distinguished Persons:
Rt. Rev. Msgr. Louis B. Baznik, Mike and Irma Telich, Frank J. Lausche
American Home Slovenian of the Year 1987: Paul Košir

NAROČNINA:

Združene države:

\$36 na leto; \$21 za 6 mesecev; \$18 za 3 mesece

Kanada:

\$45 na leto; \$30 za 6 mesecev; \$20 za 3 mesece

Dežele izven ZDA in Kanade:

\$48 na leto; za petkovo izdajo \$28

Petkova AD (letna): ZDA: \$21; Kanada: \$25;

Dežele izven ZDA in Kanade: \$28

SUBSCRIPTION RATES

United States:

\$36.00 — year; \$21.00 — 6 mos.; \$18.00 — 3 mos.

Canada:

\$45.00 — year; \$30.00 — 6 mos.; \$20.00 — 3 mos.

Foreign:

\$48.00 per year; \$28 per year Fridays only

Fridays: U.S.: - \$21.00 - year; Canada: \$25.00 — year

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio

POSTMASTER: Send address change to American Home

6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103

Published Tuesday & Friday except 1st 2 weeks in July & the week after Christmas

No. 35 Tuesday, May 3, 1988

Biblija o ženi

V našem prejšnjem razpravljanju o izdelovanju pastirskega pisma ameriških škofov o vlogi žene v katoliški Cerkvi smo na koncu zapisali, da pri vsej stvari gre za »soudružbo (partnership) ženstva z moškimi pri vodstvu in delovanju Cerkve. Saj listina nosi naslov Partners in the Mystery of Redemption, torej Soudeleženci v skrivnosti odrešenja. Gre zares za izredno pomembno pritegnitev ženstva v večjem in važnejšem obsegu v cerkvenem življenju.

Gotovo pa so o tem vprašanju prav znatne razlike v mišljenju vernih katoličanov. To omenja in podčrtava tudi sedanje besedilo osnutka, ko pravi da je slišati glasove pritrditve in glasove odklonitve, a listina ne zavzema še končne odločitve.

Pri opisovanju misterija soudružbe se pismo sklicuje na tozadevne tekste v bibliji in pravi, da je ta udeležba razvidna že iz klica pri krstu k veri in svetosti kot del Kristusove male črede (Lk 12:32). Prav tako gradi na besede sv. pisma Jezusove odnose do ženskega sveta, ko citira njegovo skrb za ženske nadloge s tem, da ozdravlja telesne bolezni in nedostatke (Mk 7:24:30) ali izraža sočustvovanje z bridkostjo vdove iz Naima, kateri obudi mrtvega sina (Lk 7:11). Dobro znana je tudi zgodba o Marti in Mariji, od katerih si je Marija »izbrala boljši del« (Lk 10:38:42), ali opis razgovora, ki ga je Jezus imel s Samaritanko ob vodnjaku, ali ponovna omemba, kako so žene stregle Učeniku pri njegovi evangelizaciji in učeništvu (Lk 8:2:3). Zelo značilna je podrobna slika v sv. pismu, kako so pobožne žene prišle k Jezusovemu grobu, da bi mazile njegovo truplo, našle grob odprt in bile prve glasnice Njegovega vstajenja od smrti.

Vsa našeta in še druga mesta v evangelijih, katera govorijo o vlogi žene v Odrešenikovem življenju in delovanju kažejo na to, da Gospod ni odklanjal njihovega sodelovanja. Ravno nasprotno: bil je razumljiv in sprejemljiv za njihove probleme in je njihovo strežniško vlogo upošteval in cenil. (Vlogo njegove Matere Marije bomo opisali posebej).

A nikjer v bibliji ne najdemo niti namiga, da bi bil Jezus poklical kako ženo v svoje učeniško in odrešeniško delovanje in ji poveril kako vodilno vlogo, kakršno je naložil apostolom in učencem. Tudi prvo razkritje Vstajenja, ki je bilo pridržano pobožnim ženam, ne pomeni v bistvu kake vodilne naloge, marveč le informacijsko funkcijo, prinesiti veselo novico apostolom.

Tako se more zaključiti, da v evangelijih ni nobenega temelja ali oslonca, na katerega bi bilo mogoče nasloniti predloge feminističnega gibanja, da naj bi se načelo enakosti med moškim in žensko (equality) izpeljalo tudi v organizaciji in vodstvu Cerkve. Čeprav nas vera uči, da ima v očeh Boga Očeta duša vsakega človeka brez ozira na spol ali raso, enako veljavo in vrednost, načelo enakosti v smislu zapisanih poročil v sv. pismu nove zaveze za Kristusovo ustanovo na zemlji ne pride v poštev. Enakost pred Bogom

Materinska proslava pri Sv. Vidu

CLEVELAND, O. — Vsak človek sprejme na svoji življenjski poti največ ljubzen od svoje matere. Zato smo najbolj dolžni njej izkazovati vso hvaležnost. Kako prav in primerno je, da ima v mesecu maju vsako leto mati svoj poseben dan, ko z odprtimi srci stopimo pred njo in se ji zahvalimo za vse dobre, ki smo jih po njeni roki prejeli.

Za letošnji materinski dan, to nedeljo 8. maja ob treh popoldne, bodo otroci Slovenske šole pri Sv. Vidu pripravili materinsko proslavo v zahvalo svojim materam za vse njih žrtve in ljubezen. Na to proslavo vabijo otroci poleg svojih mater tudi vse prijatelje Slovenske šole. Po svojih najboljših močeh bodo pokazali, kako močna je v njih ljubezen do naše nebeške matere Marije, do svojih zemskih mamc in vseh slovenskih mater.

Materinski dan nam je vsem pomemben, saj se je za vsakega izmed nas življenje začelo pri materi. Pripeljimo zato vsak svojo mater na to materinsko proslavo. Tudi če so naše matere že v večnosti, povabimo jih v duhu. Naj bodo v tistem pogovoru src tudi one deležne naše hvaležnosti.

Odbor

MATERINSKA PROSLAVA SLOV. ŠOLE PRI MARIJI VNEBOVZETI

CLEVELAND, O. - Že smo v mesecu maju, ko je vse v cvetju in zelenju. Lepi maj, krasni maj, upamo, da bo konec zime sedaj. V tem lepem mesecu se spominjamo naših živih in pokojnih mater, najbolj pa naše nebeške matere Marije.

Tudi otroci Slovenske šole pri Mariji Vnebovzeti se pripravljajo, da bodo počastili Marijo in se mami zahvalili. Učijo se petja, deklamacij in igrice: Rdeča kapica. Vse to pod vodstvom g. Rudija Kneza.

Najprej vas vabimo, da se udeležite šmarnicne pobožnosti v naši Mariji posvečeni cerkvi, ki bo ob 2. uri popoldne to nedeljo, 8. maja. Po pobožnosti pa se podajte v šolsko dvorano, kjer vas bo mladina veselo pozdravila. Prireditev se bo pričela ob 3. uri popoldne.

Iskreno vas vabimo, dragi starši, sorodniki in prijatelji naše Slovenske šole, da se udeležite Materinske proslave. Otroci se vneto pripravljajo na to prireditev. Pokažite jim, da

se ne more aplicirati na enakost pred svetnimi in življenjskimi nalogami zemljana. Resnica namreč kaže, da so na svetu naloge, ki jih uspešno more opravljati samo moški, pa spet druge, ki jim je uspešno kos le ženska. Te resnice ne odpravi še tako dosledno izdelano dokazovanje feminizma o enakosti. Tudi ne ameriška formula, »da smo vsi rojeni enaki«, ki drži glede človekovih pravic in dolžnosti, ne pa glede karakterja in prirojenih lastnosti, med katerimi je posebej odločilna duhovna in telesna sposobnost in podjetnost za doseganje uspehov v življenju.

Z ozirom na biblijo in zgrešeno doktrino o vsestranski enakosti med moškim in žensko, smemo pričakovati, da bodo ameriški škofje skrbno raziskali, kje in do katere stopnje v cerkveni hierarhiji je razširitev dosedanjega sodelovanja žene koristno in potrebno. Upati smemo, da jih ne bo zapeljeval pritisk modernega feminizma in ozir na upravne koristnosti, da bi prekoračili meje, ki jih je nakazal Ustanovitelj in ohranila dvatisočletna tradicija te božje ustanove. Se bolj kot do sedaj razgibano in vodilno sodelovanje ženstva v cerkveni hierarhiji naj bi segalo do diakonata, to je prve stopnje specialno za bogoslužje posvečene osebe, kateri sledi duhovništvo. Od tu navzgor naj bi veljalo navodilo sv. Pavla: Mulier taceat in Ecclesia. To je razumeti tako, da nima odločujoče besede v vodstvu celokupne Cerkve.

Kar se tiče svetih, bogoslužnih opravil, naj bi bila ta pridržana v vseh zakramentalnih dejavnostih le posvečenim osebam. Posvetitve pa nobena ženska ne more doseči.

Ob tej ugotovitvi se pa vprašajmo: ali se katoliško ženstvo zaveda, kolikšno ogromno vlogo opravlja v vsakdanjem življenju Cerkve? In kolikšne naloge jo čakajo v še razširjanem in poglobljenem sodelovanju s Cerkvijo? Zakaj naj bi se ob veliki pičlosti duhovščine le-ti ukvarjali in svoj čas tratili recimo z obširnimi administrativnimi zadevami v ogromni cerkveni organizaciji, ko tako najogo in delo povsem uspešno lahko prevzame ženska? Zakaj ne bi mnogoštevilnih cerkvenih organizacij v celoti prevzele v svoje vodstvo žene, ki so vsaj toliko sposobne kot moški, če ne še bolj? Tu ni mišljeno kaj takega kot je bingo, marveč mnogo važnejše upravne organizacije in karitativne ustanove, ki jim žena pomeni dušo.

Kaj pa cerkveni ženski redovi, ki so v zgodovini Cerkve opravili neizmerno obilico dobrega, pa so v zadnjih desetletjih nekako opešali? To so samostojne cerkvene ženske organizacije skupnega, načrtnega dela za božjo čast in blagor bližnjega. Hic Rhodus! Kazno je, da se bodo škofje v svojem pastirskem pismu dotaknili tudi teh velikih problemov in usmirili feminizem na pravo pot.

L. P.

cenite njihov trud s polno dvorano.

Pa še nekaj nam leži na srcu: zahvaliti se moramo. Naša Cvetna nedelja je bila zelo lepa. Hvala vam, starši, ko ste se odzvali k vabilu delanja butar v tako lepem številu in jih toliko naredili. Tudi otroci pri branju Pasijona, berilih in prošnjah so bili prav dobri. Hvala vam. In vam vsem, ki ste se oblekli v narodne noše tako na Cvetno nedeljo kot na Velikonočno jutro, iskrena vam hvala. G. Cvelbar je dejal: To je bil pa najlepši šopek — narodne noše. Hvala vsem za vse sodelovanje. Naj nas govorica naših staršev družijo še naprej ter nam pomagajo pri iskanju duhovnih vrednot, želi

Odbor staršev

MARIJI NA ČAST BODO PELI

CLEVELAND, O. - Ko je lani papež Janez Pavel II. razglasil vsemu svetu Marijino leto, ki se je nato pričelo na binkoštni praznik, 7. junija 1987 in bo trajalo do praznika Marijinega Vnebovzetja 15. avgusta 1988, je ves katoliški svet z velikim zadovoljstvom sprejel njegovo odločitev na znanje.

Vsepovsod prirejajo akademije in koncerte Mariji na čast. In da Marijino leto med clevelandskimi Slovenci ne bi zdrsnilo neopaženo mimo nas, se je cerkveni pevski zbor pri Mariji Vnebovzeti na Holmes Avenue odločil, da bo pripravil v nedeljo, 15. maja, ob drugem uri popoldne cerkveni koncert Mariji na čast.

Pod spretnim vodstvom nemurnega organista g. Rudija Kneza bodo pevci zapeli nekaj najlepših Marijinih pesmi in pa Lavretanske litanije Matere božje — takoimenovane seme niške litanije —, ki so jih in jih še prepevajo bogoslovci v ljubljanski stolnici, katerih čudovite melodije obsegajo in izražajo vse kreposti in vrline božje Matere.

V nedeljo, 15. maja, ob drugi uri popoldne se zgrnimo vsi Marijini častilci v čim večjem številu na ta koncert, da skupno s pevci počastimo našo nebeško Mater, pevce pa nagradimo za njihovo požrtvovalnost in trud.

Vstop je prost, po koncertu nas pa pevci vabijo na lahko okrepčilo v šolsko dvorano.

M.P.

MARIJANSKI KONCERT

LEMONT, Ill. - V počastitev Marijinega leta se je zbor »Slovenska pesem« odločil, da bo priredil koncert Marijinih pesmi, in sicer v soboto, 21. maja 1988, v cerkvi Sv. Stefana v Chicagu.

Na sporedu bodo pesmi — skladbe slovenskih umetnikov, ki so jih posvetili Materi božji.

Zato je prav, da Marijino leto ne mine brez posebne prireditve. Sodeloval na koncertu bo tudi zbor »Gallus« iz Milwaukeeja.

Slovenec v Evropskem parlamentu

(Že smo uvodniškem mestu posredovali poglavitne misli govora, ki ga je imel France Bučar v sklopu Evropskega parlamenta. Bučar je o svojem nastopu, ki je bil deležen precej kritike s strani oblasti v Sloveniji, sam pisal v ljubljanski Novi reviji (št. 69/70, febr. 1988), njegova razlaga pa je ponatisnila argentinska Svobodna Slovenija. Ta prispevek posredujemo tudi našim bralcem. Ako dobimo angleški prevod (brali smo namreč, da je Bučar predačeval v angleščini) ga objavljamo v celoti v angleškem delu našega lista. Ur.)

Naslov zveni seveda nekoliko pretenciozno. Ne gre namreč za to, da bi se bila kaka slovenska uradna delegacija predstavila v evropskem parlamentu in tam nastopila s kakimi uradnimi stališči. Gre le za osamljen nastop posameznika, ki je kot povabljenec nastopil s svojimi osebnimi stališči in pogledi pred to, formalno najvišjo evropsko ustanovo. Vendar poudarjeno, kot Slovenec!

Verjetno zato, ker je evropski parlament na svojem januarskem zasedanju razpravljati tudi o svojem soglasju k resoluciji o gospodarskih in trgovinskih odnosih med Evropsko skupnostjo in Jugoslavijo (poročevalec je bil komunistični poslanec v parlamentu, Italian G. Rossetti), je medparlamentarna skupina za srednjo Evropo organizirala posebno sejo z delovno temo: Kriza v Jugoslaviji. Posebnega pomena za to sejo naj bi bilo, da bi kot referent nastopil tudi nekdo iz Jugoslavije, kot neposredni poznavalec razmer.

Kot je sicer v parlamentih v navadi, je taka seja sekcije vedno v nevarnosti, da nanjo nikogar ne bo — poslanci imajo pač svoje lastne interese. (V plenumu, čudoviti moderni in z vsemi tehničnimi pripomočki za poslušanje v kateremkoli jeziku skupnosti opremljeni dvorani, so bolj polne galerije, poslancev pa skoraj ni, razen kadar nastopa kaka pomembna osebnost iz evropskega političnega življenja.)

To pot je bila sekcija polna poslušalcev (med drugimi Vittorio Pons, generalni sekretar Panevropske unije, Richard Moore, svetovalec angleškega zunanjega ministra Howa, G. A. Pordea, član parlamenta, specialist za vzhodnoevropske dežele, Carlos Robles, zastopnik Alianze Popular Espagna, A. Lester Smith, Radio Free Europe, itd.), tako da je bila zadrega s prostorom. Sejo je

vodil Otto von Habsburg, ki se je, kot je znano, formalno odrekel vsem pretenzijam po habsburškem prestolu in je danes eden najbolj vnetih zagovornikov združene Evrope.

Moj prispevek na seji pa je bil tak:

Dame in gospodje!

Za nekoga, ki prihaja iz Slovenije — tipično evropske dežele, pa v Evropi skoraj nepoznane, ker je bila skoraj v vsej svoji zgodovini vključena v druge države, prej v avstro-ogrsko cesarstvo, zdaj v Jugoslavijo — je edinstvena prilagodljivost in redek privilegij, da lahko nastopi pred to visoko ustanovo evropske enotnosti. Za nas predstavlja združena Evropa kot skupnost svobodnih narodov ideal, kjer je prostor tudi za take male narode, kakor so Slovenci, ki sicer v vsej svoji zgodovini niso imeli nikoli svoje neodvisne države, a jim je kljub nenaklonjeni usodi vendarle nekako uspelo preživeti.

Sedaj pa, ko so vključeni v državo tako imenovanega real-socializma, imajo občutek, da je postal vprašljiv sam njihov obstoj kot ozaveščenega naroda in dedičev evropskega izročila. Hočeš nočeš so postavljeni pred dejstvo, da morajo živeti v državi, ki je po svoji temeljni filozofiji, bolje, ideologiji v popolnem nasprotju z njihovim hotenjem, da bi še naprej živeli kot neodvisni posamezniki, ki jim je njihova narodnost bistveni sestavni del osebne integritete.

Leninistična država, v kateri vlada komunistična partija kot samolastno proglašena vodilna avantgardna sila, ki ima pravico do prevlade zato, ker pozna zakonitosti družbenega razvoja in ker je dejansko sposobna ustvariti novo socialistično družbo pravičnosti in enakosti, svojim državljanom ne more dovoliti, da bi živeli kot neodvisni in svobodni posamezniki. Ne zaradi zlobe ali zlovoljnosti, ampak zaradi svoje namere, da ustvari družbo na umetni podlagi vnaprej zamišljenih družbenih odnosov, ne da bi pri tem upoštevala dejstva, predvsem gospodarska, stvarnega življenja.

Taka zamisel terja kot izhodišče pogled na družbo kot model zaprtega sistema, v katerem igra sleherni posameznik vlogo variable, ki jo obvladuje in upravlja partija. Brez takega statusa posameznika si nove družbe sploh ne moremo zamisliti: tako socialistično oz. komunistično družbo, kot umeten socialni konstrukt, je mogoče zgraditi

samo, če se sleherni posameznik obnaša tako, kot je določeno s partijskim programom.

Zato so človekove svoboščine v nasprotju z zamisljo take socialistične družbe. Zato tudi ožigosane kot protirevolucionarne. Tipična contradictio in adiecto! Sam obstoj leninistične države je zato odprava in ne samo stalno kršenje temeljnih človekovih pravic: človeka skrči na položaj orodja, gradbene sestavine za tako družbo.

Če bi komunistična partija pristala na nasprotno, če bi torej svojim državljanom dovolila človečanske pravice, bi izgubila svojo legitimiteto. Bilo bi, kot če bi se odpovedala svojemu zgodovinskemu poslanstvu zgraditi komunistično družbo. Leninistična partija namreč izvaja svojo legitimnost iz svoje zaveze, da bo zgradila družbo popolne enakosti, brez slehernega izkoriščanja, družbo svobodnih ljudi. Če pa hoče ustvariti tako eshatološko svobodno družbo, mora svoboščine zatreti sedaj. To je temeljno notranje protislovje tako v njeni ideologiji kot praksi.

V tem pogledu je leninistična država v zelo nerodnem položaju: ne more dovoliti človekovih pravic, hkrati pa izvaja svojo legitimnost prav iz domnevnega prizadevanja za te pravice. To je njena šibka točka. Sleherni dokaz o kršenju teh pravic je dokaz zopet njeno legitimnost, izpostavlja njeno naravo kot nasilje brez zakonitega opravičila. V tem je njena inferiornost v primerjavi z resnično demokracijo. Mora se predstavljati kot demokracija in biti v isti sapi globoko protidemokratska.

Vsa zadeva je zato zelo jasna: Bojevati se proti leninističnemu nasilju ne pomeni, da se je treba zatekati k fizični sili, podpihovati upor v obliki odkritega spopada, še zlasti pa ne terorizem itd. Narobe. Take metode bi jo samo utrdile v njenem položaju. Bojevati se proti njej pomeni uporabljati vsa možna civilna sredstva, s katerimi bi jo prisilili, da v stvarnosti izpolni to, za kar se zavzema in kar zagovarja v teoriji: biti resnično demokratska.

V zadnjem času se je dogodilo nekaj, kar obeta, da bi se te možnosti bolj približale stvarnosti. Izjemna neuspešnost na gospodarskem področju in vedno večje zaostajanje pri znanstvenih in tehnoloških dosežkih postavlja vse te države ne samo za razviti svobodni svet, temveč jih zanika kot obet za bodočnost, za ves vstajajoči tretji svet.

Zato so prisiljene, da vnovič razmišljajo o nekaterih svojih temeljnih dogmah. Ena glavnih je, da lahko leninistična država nadomesti tržno gospodarstvo z administrativno usmerjanjem, planskim in centraliziranim gospodarstvom. Počasi morajo priznati, da lahko samo s tem, da sprejmejo ekonomske zakonitosti ponudbe in povpraševanja za regulator svojega ekonomskega

(dalje na str. 4)

Pripavil Franc Rehsmann

Smrtne žrtve za časa nacizma med slovenskimi koroškimi duhovniki

Ob 50-letnici zasedbe Avstrije po nacistih je prav, da se spomnimo tudi naših duhovnikov, ki so bili v tistih letih nemškega »1000-letnega rajha« preganjani ne samo zaradi vere, pač pa predvsem zaradi slovenske narodnosti. Umrli so zaradi posledic gestapovskih zaporov in koncentracijskih taborišč. Od marsikaterga je ostala le še žara pepela, ki je bila vrnjena s pripombo, da je priprti umrl za »pljučnico«.

Posebno pa so se nacisti spravili nad naše duhovnike zato, ker so s tem hoteli spraviti ob vero in narodnost njihove farane.

Tako ni čuda, da je postal prva žrtev nacističnega nasilja med nami nekdanji deželni poslanec in poslanec kmetijske zbornice **Vincenc Poljanec**. Bil je izvrsten gospodarstvenik in trideset let župnik v Škocijanu. Že marca leta 1938 je bil aretiran na pliberški postaji in nato prepeljan v gestapovski zapor v Celovec. Med drugim so ga dolžili, da je spravljal denar v Jugoslavijo. Maja meseca se je vrnil po strašnem dušnem in telesnem trpljenju. 25. avgusta je za temi posledicami umrl. Pogreb je bil veličasten. Večina duhovnikov in rojaki iz Zilje, Roža in Podjune so se na škocijanskem pokopališču poklonili prvi žrtvi nacizma.

Na škocijanskem pokopališču so tudi izročili domači zemlji 3. marca 1941 žaro s pepelom mladega duhovnika **Antona Kuteja**, ki je umrl 16. februarja 1941 v taborišču v Dachauu. Pri vojaškem naboru se je kot duhovnik skliceval na avstrijski konkordat in se izrekel proti službi pri vojski. To je že zadostovalo. Aretiran je bil na velikonočni torek 1940 in je prišel brez obravnave iz celovških gestapovskih zaporov v KZ Dachau. Nato je bil prestavljen v Mauthausen, kjer je moral delati v kamnolomu. Sredi decembra so ga spet odpeljali nazaj v Dachau. Nečloveško ravnanje, pomanjkanje in duševno trpljenje je zlomilo njegove mlade moči.

V Šentlipšu pri Dobrli vasi pa čaka vstajenja župnik **Jožef Pollak**. Prišel je v našo škofijo leta 1934 iz Združenih držav Amerike. Ko je nacizem leta 1938 prevzel pri nas oblast, je bil še preveč vaje ameriške svobode. Ni mu šlo v glavo, da bi mu kdo ukazoval, kaj sme poslušati v radiu. Novembra 1939 so mu zaplenili radio, in njega, 66 let starega dušnega pastirja, vrgli v zapor. Še preden je bil prestavljen v KZ Oranienburg pri Berlinu, je zbolel in v taborišču umrl 25. julija 1940.

Na duhovniškem grobišču v Šmihelu pri Pliberku pa so 10. oktobra 1942 izročili blagoslovljeni zemlji žaro s pepelom duhovnika-mučenika **dr. Antona Schusterja**. Dne 6. julija 1924 je bil posvečen v mašnika

in postal priljubljen pridigar, kar so mu nekateri zamerili in to mu je pozneje nakopalo ječo. Leta 1938 je prišel kot provizor v Blače v Ziljski dolini. Po napadu nemške vojske na Poljsko, 9. septembra 1939, ga je gestapo aretirala. Prepeljan je bil v KZ Dachau. V taborišču so na njem delali razne zdravniške poizkuse. Na posledicah teh je bil rešen tega mučenja in trpljenja dne 25. avgusta 1942.

Dekan in častni kanonik **Štefan Singer**, ki je bil znan kot zgodovinopisec naših župnij in dekanij, se je moral javiti na god sv. Antona, 17. jan. 1940, v Borovljah v pisarni gestapa. Pomotoma je odprl njemu dostavljeno pismo in ga spet zapečatil s staro znamko po nacistih umorjenega kanclerja Dollfussa. V Borovljah so ga pridržali do 7. februarja in ga nato prepeljali v deželni zapor v Celovec. Na sodnijski obravnavi je bil oproščen, a je bil pridržan v zaporu in sredi junija prepeljan v KZ Oranienburg. Meseca februarja pa je bil prestavljen v KZ Dachau. Bil je skoraj štiri leta v zaporu in je od teh preživel skoraj tri leta sam v celici, ločen od vseh ljudi. Decembra je bil 74-leten po posredovanju Svete stolice rešen Dachaua in je umrl izmučen 24. februarja 1945.

Med naše duhovnike spada tudi dekan **Janez Hornböck**. Doma je bil v Šentjanžu v Rožu in postal leta 1915 župnik v Mežici. Ko je Hitler na cvetno nedeljo 1941 napadel Jugoslavijo, so tudi njega odpeljali v policijsko ječo v Celovec. Tukaj je bil zaprt do junija in potem brez vsake obravnave odveden v KZ Dachau. Tudi na njem so delali razne zdravniške poizkuse in je izčrpan od težkega dela in lakote umrl 6. avgusta 1942. Ostanke pepela, ki so ga poslali iz Dachaua na njegov rojstni dom, so položili na Šentjanškem pokopališču k večnemu počitku. Na spominskem križu je napis, ki velja vsem našim trpinom, ki so bili preganjani pod nacisti. Glasi se: »Blagor njim, ki so zaradi pravice preganjani, zakaj njih je nebeško kraljestvo!«

Med drugo svetovno vojno je nacizem izgnal v pregnanstvo, ječe in taborišča 53 naših duhovnikov. Večina teh je bila aretirana na cvetno nedeljo 1941. Nekatere so gestapovci odpeljali v teku velikega tedna. Bili so v sodnijskih in policijskih zaporih v Beljaku, Celovcu, Borovljah, Železni Kapli in Dobrli vasi. Podpisati so morali izjavo, da bodo zapustili svoje župnije.

Nekateri so morali zapustiti celo deželo. Vsa vojna leta niso smeli obiskati svojih domačih krajev in svojih faranov. Od teh se nista več vrnila tudi **Franc Vuk**, župnik v Podgorjah — umrl je tik po vojni

(dalje na str. 4)

Grdina Pogrebni Zavod

17010 Lake Shore Blvd. 531-6300

1053 E. 62. cesta 431-2088

V družinski lasti že 85 let

Slovenec v evropskem parlamentu

(Nadaljevanje s str. 3)

obnašanja, pridejo iz sedanjega zagata. To pa ne pomeni samo več ekonomske, marveč tudi več politične svobode, uvedbo več demokracije, več avtonomnosti, več decentralizacije — kar pa bi, če vso stvar pripeljemo do njenih končnih posledic, spodneslo samo prevlado partije.

Začetek tega procesa je preestrojka v ZSSR — primer najgloblje slepe ulice je morda Jugoslavija. Storit karkoli, kar bi sililo te dežele na pot bolj svobodnega tržnega gospodarstva, pomeni pomagati ljudstvu v teh državah in njihovi svobodi, ustvarjanju Evrope svobodnih narodov.

Logika je zelo jasna: Sleher na neposredna pomoč, posebno finančna, vladam teh držav razširja možnosti, da se izognejo neizogibnemu: revidiranju svojega sedanjega kurza; omogoča jim, da lahko nadaljujejo svojo sedanjo prakso protidemokratskega upravljanja svojih ljudstev. To je ključna točka v razmerju do sedanjega procesa v teh deželah.

Primer Jugoslavije

Jugoslavija je v tem pogledu poseben primer. V konfliktu med blokoma supersil velja za pomemben dejavnik v ravnotežju med blokoma. Zahod prihaja do sklepa, da sleher na pomoč, da bi Jugoslavija vzdržala kot neodvisna država, podpira ohranjanje tega ravnotežja miru.

Stvarnost je daleč od takega pojmovanja. Pretekla zgodovinska izkušnja kot tudi analiza sedanjega položaja dokazuje, da je Jugoslavija možna samo kot skupnost svobodnih, demokratičnih narodov, ki sodelujejo na temelju skupnih interesov, kot jih ugotavljajo sami. Totalitarna, protidemokratska Jugoslavija, na videz trdnjava miru in stabilnosti na tem področju, je samo slepilo. V resnici je najšibkejši člen v verigi.

Sedanja politična, gospodarska in moralna kriza ni samo naključna posledica slabega upravljanja ali kakih napak političnih odločitev. Je

nujna posledica prevlade partije, ki v nobenem primeru ne pristaja na politični pluralizem, ki je zato brez povratnih informacij; ki se pri vodenju naslanja na paradigmo tako imenovanega demokratičnega centralizma, ta pa je po svoji naravi v navzkrižju s federalizmom; partija, ki vsiljuje svojo voljo vsem jugoslovanskim narodom ne glede na njihove želje in težnje. Torej politika, ki je v vseh pogledih v neposrednem nasprotju z vsem, kar bi se zdelo potrebno, da bi ta različnost narodov, kultur, pokrajin, zgodovinskih izkušenj itd. držala skupaj.

Jugoslavija je možna — da ne bom preveč romantičen — samo kot enotnost v različnosti. Komunistična vladavina zanika sleherno različnost. Prizadevanje, da bi ustvarili področje varnosti in trdnosti na zemljepisnem območju, ki ga sedaj imenujemo Jugoslavija, pomeni, da moramo podpreti vsa prizadevanja jugoslovanskih narodov za njihovo resnično neodvisnost, za sodelovanje med njimi v obliki, ki jo bodo sami izbrali za ustrezno svojim koristim, za demokracijo kot prvi pogoj. Ne razbijati Jugoslavije kot države, pač pa si pomagati v demokracijo in do samostojnega odločanja njenih narodov.

Razprava, ki je sledila, je bila v nasprotju s pričakovanji manj izraz želje po dodatnih informacijah, veliko bolj pa, kot se je izkazalo, manifestativnega značaja. Anglež sir Tom Normanton je z vznesenimi besedami poudarjal, da je navzočnost Slovenca, ki prihaja z druge strani sedanjih meja Evropske skupnosti, »za vse nas velika inspiracija«, pravi psihološki prodor in mogočna moralna opora, kajti združena Evropa ne more biti sedanja zahodnoevropska skupnost, pač pa vsa tista Evropa, ki jo povezuje vso kulturno izročilo, torej tudi vzhodna Evropa, vsekakor pa v prvi vrsti srednja Evropa.

»V katero spadajo vsekakor Slovenci,« je dodal Otto von

Habsburg. Naj Slovenci vedo, da so vsekakor bistveni del srednjeevropskega izročila, da so vedno bili in so Evropejci, da jih vedno imamo za take in da nanje nikakor nismo pozabili. (Op.: Gre za prost povzetek razprave, ne za dobesedno navajanje.)

V zahvalnem pismu, ki je seveda v prvi vrsti kurtoaznega značaja, je podpredsednik parlamenta Siegbert Alber poudaril, da je »za nas v evropskem parlamentu vedno pomembno dobiti informacije od tistih Evropejcev, ki sicer ne živijo v Evropski skupnosti, pa so enako Evropejci kakor mi sami. Vaš obisk ima ne nazadnje poseben pomen tudi zato, ker so ravno v tem tednu na dnevnem redu odnosi med EGS in Jugoslavijo in ker nam je veliko do tega, da bi izboljšali odnose z vašo državo.

Ljubljana, 25. januarja 1988

(Konec)

SMRTNE ŽRTVE

(Nadaljevanje s str. 3)

v župniji Baldramsdorf — in Viktor Ruprecht, župnik v Svečah. Moral je na Zgornjo Koroško v župnijo Šentpeter nad Gmündom. Ob nekem bolniškem obisku si je nakopal tifus in je umrl 2. oktobra 1943. Konec oktobra 1945 so zemeljske ostanke pokojnega župnika prepeljali v Sveče. Z istim avtom je bil prepeljen tudi župnik Vuk v Podgorje.

Vsi ti slovenski duhovniki krške škofije so bili člani Socialitete in obenem poverjeniki Mohorjeve družbe. Bojim se, da bi padle njihove žrtve in trpljenje v pozabo. Predlagal bi, da bi se kje v Mohorjevem domu, v Slomškovem domu ali tudi v Modestovem domu našel prostor, kjer bi bila zapisana njihova imena in tako ostala opomin in zgled našemu mlademu rodu.

Naš tednik

Ker vse kaže, da ne moremo, lahko mirno sklenemo: velika in nepopravljiva škoda bo to! In zamujena bo enkratna zgodovinska priložnost, ki se zanesljivo ne bo več ponudila!

Hotimir

Opomba ured. K.G.: Ali bi ne bolj odgovarjal današnjemu stanju v Sloveniji in Jugoslaviji izraz »opozicija« namesto »oporečniki«? Saj ne gre več samo za posameznike, temveč za vedno širši krog državljanov, ki si želijo demokratizacijo civilne družbe.

**Ameriška Domovina
druži Slovence
po vsem svetu!**

MALI OGLASI

For Rent

Groewood area. 3 bdrm apt., up. Private entrance. Call 486-8044 between 7 a.m. and 2 p.m.

(34-37)

Apartment for Rent

E. 53 & Superior, up. 3 bdrms. Clean, quiet, modern kitchen, furnace, reasonable. 431-8800

(x)

Lake Shore & E. 185 St. Area Modern, lge 1 bdrm apt. in quiet bldg. Carpeted, appliances and air cond. Garage inc. No children. No pets. Lease. \$300 per month. Call 338-3205.

(x)

Hiše barvamo zunaj in znotraj. Tapeciramo. (We wallpaper). Popravljamo in delamo nove kuhinje in kopalnice ter tudi druga zidarska in mizarska dela.

Lastnik TONY KRISTAVNIK
Pokličite 423-4444

(x)

BABYSITTER NEEDED

To take care of 3 year old child from 8 a.m. to 3:15 p.m. at my home, Richmond Hts. Call anytime: 486-4320.

(33-36)

HELP NEEDED

Auto mechanic. Foreign-Radiator repairman. 921-4455

(33-36)

Part Time Help Needed

We need high school students or older, for part time work in woodworking shop. Call Am. Home — 431-0628.

(33-36)

BEAUTY SHOP FOR SALE

Call 481-0775 after 6 p.m.

(x)

for
**JUVENILE
COURT
JUDGE**

Paid for by the Delsander for
Judge Committee,
Philip R. Brodsky, Treasurer,
3809 Northwood Rd.,
Cleveland OH 44118

**DOMINIC C. DELSANDER
DEMOCRAT**

CAMPAIGN COMMITTEE: Regina Deering, Peter R. Pucker, Janet A. Saringer,
Gene C. Zannoni, Meg McGarry, Marie Shimandle, Robert E. Vannice

Članek z naslovom »Slovenski oporečniki in slovensko politično izseljenstvo« je v mnogih izseljenjskih časnikih izzval najrazličnejše odmeve. Ni moj namen naštevati imena avtorjev in njihove argumente, ko se jezijo na avtorja članka in ga celo dolžijo, da je članek napisal po »direktivi« slovenske politične policije ter da »napada« emigracijo. Taki očitki so idejna fantastika in dokazujejo, da pisci prispevkov, ki se ne strinjajo, oziroma napadajo omenjeni članek, ne le niso razumeli njegovega bistva, marveč se jim v njem prikazujejo pošasti, ki jih avtor prav gotovo ni postavil tja.

Iz vsega povedanega je torej razločno razbrati, da bi bila polemika nesmiselna, potrjuje pa se misel, ki jo je avtor v članku poudaril; da namreč slovenski politični emigraciji ni do dialoga z oporečniki v jugoslovanski Sloveniji! In to je tisto najbolj boleče!

Avtorji polemik so spregledali to bistvo in se zgubljajo v podrobnem opisovanju svoje vloge pred državljansko vojno in med njo ter okupacijo v Sloveniji. Pri tem pa pozabljajo, da se politične razmere v Sloveniji in Jugoslaviji bliskovito spreminjajo v smer večje demokratičnosti. In avtorji polemik žal tudi zaobidejo najpomembnejši, prav dramatični poziv avtorja članka: potrebo po vključevanju emigracije v ta demokratizacijski oporečniški proces v Sloveniji.

Pisec članka »Slovenski oporečniki in slovensko politično izseljenstvo« je trdno prepričan, da sedanji razvoj v Sloveniji in tudi v Jugoslaviji pelje v demokracijo! Počasi si-

cer, a nezadržno in zanesljivo!

Po odmevih emigrantov na omenjeni članek pa postaja pisec zagrenjen, ker vidi, da izseljenstvo ni pripravljeno v tem procesu sodelovati; pustilo bo celo, da bo zgodovina s težkim kolesjem zapeljala čeznje in še takrat se bo zgubljalo v nepomembnih polemikah.

Pri vsej tej turobnosti pa se avtorju omenjenega članka le kaže tudi dve, sicer majhni, a nič manj pomembni, svetli točki. Zadovoljen je, da se je ob članku dvignil »vihar polemik«: s tem se je prenekateri, v svoji emigrantski politični in gospodarski udobnosti zlek-njeni izseljenec, »predramil« in začel razmišljati, čeprav v obratno smer: prišlo je skratka do večje aktivnosti politične emigracije. Namreč tudi same izjave Slovenskega narodnega odbora niso dovolj, če hkrati ne spodbujajo sodelovanja v demokratizacijskih procesih v jugoslovanski Sloveniji in to aktivno, z dejanji. Vsaj nekaj prevetritve je članek le povzročil med emigracijo, če že dejanj ne bo.

Druga svetla točka pa je »Odprto pismo predsedniku SZDL Slovenije«, ki je bilo napisano ob proslavi 40-letnice Slovenske demokratske zveze (objavljen v A.D. 1. marca, op. ur.), čigar avtor je tudi sam politični izseljenec in je kljub temu dojel razvoj v jugoslovanski Sloveniji.

V celem pa se avtorju članka le zastavlja resignirano retorično vprašanje, če oporečniki v Sloveniji res ne moremo računati na sodelovanje političnih izseljencev?

BRICKMAN & SONS FUNERAL HOME

21900 Euclid Ave.

481-5277

Between Chardon & E. 222nd St. — Euclid, Ohio

Kanadska Domovina

Dr. V.J. Bratina

Toronto, Ont.

RAZSTAVA KIPARJA GORŠETA V LJUBLJANI

— III. del —

Esej o Goršetovem umetniškem delovanju

c) Literatura o umetniku v Ameriki

Rahla kritika Slovencev v ZDA in Kanadi v njih zadržanju do Goršeta se tudi čuti v sledečih besedah iz kataloga:

»O tragičnem položaju slovenskega umetnika v tujini navsezadnje priča tudi pričujoča bibliografija, saj je v njej omenjenih le nekaj tujih kritikov in le nekaj tujih tiskov, ...«

Čprav ni povsem jasno, kaj pomeni izraz »tuji«, ima človek nekako vtis, da so Slovenci v ZDA in Kanadi bili pre malo pozorni na umetnika in premalo storili, da bi seznanili širšo množico v Ameriki z njegovimi deli.

Samo na kratko: V ZDA se je naselil tudi dr. Rajko Ložar, umetnostni kritik par excellence, kar mu vsak priznava, tudi tale katalog. Genialni Ložar, ki je z isto lahkoto ocenjeval Goršetovo umetnost, kot je analiziral halštatske izkopanine v Sloveniji! Bilo je povsem logično, da smo vsi čakali nanj. Edini je poznal vse Goršetove umetnine pred vojno, edini je imel priliko slediti Goršetovemu delu v ZDA in Kanadi, in obenem je dobro poznal njegove stvaritve po vrnitvi v Evropo. Bilo je samo po sebi umevno, da bo Goršetovo monografijo spisal dr. Ložar. Tudi sam je vedno mislil na to, kakor berem iz njegovih pism kako leto pred njegovo smrtjo, kjer pa ugotavlja, da za tako veliko nalogo nima več dovolj fizičnih moči.

Spomnim se, ko sta dr. Arnež in Večerin izdala že prej omenjeno knjigo: Sculptor France Gorše, je izgledalo več kot nenavadno. Prvi ekonomski sociolog, drugi kemik, pa sta zašla v umetnostno dejavnost! Naredila sta seveda velikansko delo. Knjigo krasijo skoraj 70 celostranskih reprodukcij, večina dela narejena na tem kontinentu. Teža knjige je na reprodukcijah, avtorja sta se vzdržala vsake ocene Goršetovega dela.

To je edina večja publikacija o Goršetu, ki je izšla na tem kontinentu; so še manjše, a večina katalogi in drugo. Nesrečna usoda je preprečila Ložarju, da bi svoje talente vložil v Goršetovo monografijo; oboje, umetnik in umetnostni zgodovinar, sta imela na tem kontinentu svoje probleme.

Še najbolj popolen seznam različnih člankov in poročil o

Goršetovem delovanju v Severni Ameriki se nahaja v kostanjeviškem katalogu, ki ga je uredil L. Smrekar. Ta katalog obsega seveda dela do l. 1972.

»Moderna gotika« in drugo

Tako na grobo je znatna razlika med kiparskimi deli našega umetnika, narejenimi v Ameriki, in tistimi iz Evrope. Figure, izdelane tu, so ozke, dolge, mogli bi reči, bolj poduhovljene, dočim so one iz Evrope bolj masivne, morda bolj navezane na zemljo, nekam težke, tudi v grafiki. Umetnik sam je ta način stilizacije — orešec je postal idealen material — imenoval »moderno gotiko«. Ta izraz je povzel tudi dr. Stele v kostanjeviškem katalogu.

Meni osebno »gotika« nikoli ni bila simpatična in se mi je zdelo, da je ta Goršetov stil bližje El Grecu oz. pravi ikon-ski umetnosti. Dr. Sedej v knjigi Akademski kipar France Gorše (Mohorjeva založba, Celovec 1985) piše o »specifični Goršetovski gotiki«, pa tudi o »El Grecovskih reminiscencah«, v tem zadnjem katalogu pa samo o »Goršetovi gotiki«.

Meni se je gotika zdela vedno večje ali manjše bahanje. Gotske cerkve so res spomeniki, toda bolj spomeniki mogočnejšev. Občudujemo jih, nikakor pa ne dvigajo duha k večnim dobrinam. Obratno. Mi, ki so nam tehnične vede bolj blizu, premišljujemo, koliko ljudi je pri gradnji teh kolosov izgubilo življenje, zdravje. Takrat ortopedske znanosti niso bile preveč razvite in terapija primitivna.

Uči se, seveda, da vertikala, ki jo gotika poudarja, nekako nakazuje pot navzgor. Ne vem! Najvišja stavba v Kanadi, čudovita vertikala, res kaže pot proti nebu, mogoče tudi proti bogu, toda ta bog je dolar in stavba je banka!

Ikonska umetnost je bistveno drugačna. V knjigah se celo bere, da je bila osebna svetost ikonskega umetnika nekaj pogoj, da je sploh mogel pristopiti k delu. Zato je tudi veliko umetnin delo neznanega umetnika. Duhovnost je poudarjena, ne posvetna slava. Saj si je skoro nemogoče misliti, da bi npr. Andrej Rubljev — da omenim največjega med ikon-skimi slikarji — ne doživljal tiste harmonije, ki jo je tako čudovito ustvaril v svetovno znani Trojici stare zaveze. Bo kdo ugovarjal? Kaj pa na primer katedrala sv. Izaka v Len-

ingradu? Trdijo, da je na tisoče ljudi umrlo pri tej gradnji, mogoče celo sto tisoč! Toda gradnjo so ukazali carji. Dvomim, če jih je pobožnost do tega nagnila. Glavni arhitekt je bil Auguste de Montferrand, cerkev sama vsebuje nekaj baroka, nekaj italijanske renesance. Mislim, da je ikonska umetnost nekaj posebnega v duhovnem smislu in se je, vsaj po moje, temu idealu Gorše približal s svojimi stvaritvami v Ameriki, posebno s tistimi v orešču. Sv. Ciril in Metod, ali ne spominjata na postave sv. Borisa in Gleba, brez mečev seveda? Goršetova dela: »moderna gotika«? Nikoli!

Kaj bi bil vzrok temu Goršetovemu gledanju? Kdor dobro pozna Ameriko, bo hitro prišel na misel, da gre za odpor proti materializmu. Ni omejen samo na Ameriko, toda umetnik ga je v svojem razpoloženju tu bolj močno doživljal. To razlago sem že velikokrat zagovarjal in tudi omenil v predavanju ob umetnikovi osemdesetletnici v Svečah. Ob tej priliki je izšla tudi posebna knjižica z vsemi referati. Nekateri so mi kar hudo zamerili poudarjanje ameriškega materializma. Zdaj pa nenadoma berem, da dr. Sedej piše v tem katalogu:

»V katalogu ob razstavi Gorše na Primorskem je Verena Koršič pronicljivo ugotovila, da je njegova 'gotika' reakcija na vrednote ameriškega okolja, ki se pogosto izražajo v denarju. Zato 'je Goršetu začel rasti odpor do materialnih dobrin in materije nasploh'. Vraga in pol so to »pronicljiv« trditve Koršičeve, umetnostne zgodovinarke, Goričanke, ki sedaj živi menda v Parizu! To so moje ugotovitve in se meni zde pravilne. Bile so priobčene v prej omenjeni knjižici, ki je izšla l. 1978. Torej v evropski literaturi, ne v kako težko dostopni ameriški publikaciji. Koršič je bila sama tam z referatom. Njene »pronicljiv« ugotovitve so pa izšle tri leta kasneje, l. 1981. Nismo najbolj brihtni na tem kontinentu, najbolj zabiti pa tudi ne!

Zaključek

Da povzamem: vsega je do sedaj pet večjih publikacij o Goršetu. Prva je R. Ložarjeva knjiga, ki je izšla leta 1938. Sedaj je prava redkost. Izvod, ki je pri nas, ima posvetilo: Prijatelju Malešu, France Gorše, v Ljubljani, 22-XII-1918. Ta izvod je namreč Gorše podaril in posvetil svojemu dolgoletnemu prijatelju slikarju Mihi

(dalje na str. 6)

Papež o duhovnih poklicih

(V nedeljo, 24. aprila, je katoliška Cerkev obhajala molitveni dan za duhovne poklice. Ob tej priložnosti je papež Janez Pavel II. objavil posebno pismo, v katerem je obširno govoril o duhovnih poklicih in o Mariji. Tekst pisma posredujemo bralcem.)

Molitev

Minilo je 25 let, odkar je nepozabni papež Pavel VI., častiljivega spomina, povabil vso Cerkev k molitvi za duhovne poklice, ki je utemeljena v Kristusovem nauku (Mt 9,38; Lk 10,2) in zgledu (Lk 6,12), pa tudi v sami naravi poklica, ki je skrivnostna in presežna resničnost in izhaja iz samega Boga. Utemeljena je tudi v učinkovitosti molitve kot uspešnem sodelovanju z zveličavnim Očetovim načrtom.

Tolažljivo je, da moremo v teh letih ugotavljati na različnih delih sveta porast tistih, ki so sprejeti v duhovništvo ali pa izražajo željo hoditi za Kristusom po poti »evangeljskih svetov«; to je potrditev, da prizadevanje in vztrajnost v delu za poklice dajeta dragocene sado ve tistemu, ki zaupljivo, odprto in neutrudno dela v Gospodovem vinogradu. Dejansko je postopno premagana kriza tam, kjer je versko življenje živo, kjer uresničujejo ponovno evangelizacijo in kjer je v življenju tudi uresničena Jezusova velikonočna skrivnost.

Tudi sodelovanje

Danes zelo živo občutimo v Cerkvi potrebo in nujnost nadaljevalcev v duhovništvu, v misijonih, v različnih redovnih družbah in svetnih ustanovah.

Kot nujno povabilo odmeva Gospodove besede: »Povzdignite oči in pogledjte polja, da so zrela za žetev« (Jn 4,35). »Prosite torej Gospoda žetve, naj pošlje delavcev na svojo žetev« (Mt 9,38). Bistvenega pomena je, da to povabilo sprejemamo z vero, polno upanja. Brez posebne, stalne, vroče in zaupne molitve ni resnične pastore poklicev. Ta molitev mora izžarevati notranjo pripravljenost za dejavno sodelovanje pri pospeševanju poklicev; prositi mora za

vse tisto, kar je potrebno, da se poklic ne samo pojavi, temveč tudi za vztrajnost poklicanih in za rodovitnost njihovega poslanstva.

Marija kaže pot

Dan poklicev dobiva še posebno značilnost ob praznovanju Marijinega leta, ki zbira vse, tako pastirje kot vernike, okoli Marije, Odrašenikove matere, ki je vzornica vsakemu poklicanemu in srednica poklicev.

Vsak, ki je poklican in dviguje svoj pogled v Marijo, najde v njej popoln vzor v spoznavanju božjih načrtov; v odločitvi, da bo hodil za Gospodom po njegovi volji; v ponižnem in veselem sprejemanju žrtev, s katerimi je združena ta izbira služenja (prim. Lk 1,28-38; Jn 19,25).

Verno občestvo, ki izpolnjuje svojo dolžnost v skrbi za poklice, gleda v presveti Mariji njo, ki »z mnogotero priprošnjo še naprej pridobiva darove večnega zveličanja« (C 62), med njimi tudi darove poklicev. Marija zares z materinsko ljubeznijo sodeluje pri oživljanju in oblikovanju sinov in hčera Cerkve. Besede, ki jih je Jezus govoril v smrtni uri s križa: »Žena, glej tvoj sin« in učencu: »Glej, tvoja mati« (Jn 19,26-27), so tiste besede, ki določajo Marijino mesto v življenju Kristusovih učencev in izražajo njeno novo duhovno materinstvo v redu milosti, ker prosi za dar Svetega Duha, ki prebuja nove božje sinove (prim. Odrašenikova mati, 44).

Marija posreduje tudi za poklice

Obrnimo torej svoj pogled na Marijo ne le, da bi gledali in počastili njo, ki je bila izbrana, naprej napovedana, pripravljena in poklicana in je bolj kakor kdorkoli drug odgovorila na poseben poklic, h kateremu jo je poklical Gospod, ampak tudi na njo, ki se bolj kakor kdor koli drug zanima za odrašenjske načrte po čudoviti božji zamisli, ki vse kliče k sodelovanju z njim (prim. 1 Tim 2,4).

Spodbujam brate škofe, duhovnike in njihove sodelavce, redove in kongregacije, posebej

(dalje na str. 6)

Buy One Pair of Shoes and Get 50% Off on Fashion Earrings

or

Buy Two Pair of Shoes and Get a Free Pair of Fashion Earrings

Saturday, May 7

With Love,
Happy Mother's Day

SHOES
and
MORE

DISCOUNT QUALITY FOOTWEAR

6125 St. Clair Ave.

431-SHOE

Cleveland, Ohio 44103

Kanadski rojakil!
Dopisujte v Ameriško
Domovino!

KOLEDAR PRIREDITEV

MAJ

15. — **Cerkveni pevski zbor** pri Mariji Vnebovzeti priredi koncert Marijinih pesmi, v cerkvi M.V. Pričetek ob 2. pop.

15. — **Prijatelji SND na St. Clair Ave.** priredijo »brunch« v pomoč te ustanove.

15. — **S.K.D. Triglav, Milwaukee,** praznuje Materinski dan

20. — **Slovenski dom za ostarele** ima letni občni zbor v SDD na Waterloo Rd. Začetek ob 7.30 zv.

21. — **Pevski zbor Korotan** poda koncert v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. Za ples in zabavo igra Alpski sekstet.

29. — **Društvo SPB Cleveland** priredi Slovenski spominski dan s sv. mašo pri Lurški Materi božji na Chardon Rd. v Euclidu, Ohio.

30. — **S.K.D. Triglav, Milwaukee,** obhaja Spominski dan v Triglavskem parku

JUNIJ

5. — **Otvoritev Slovenske pristave.**

12. — **Slov. šola pri Mariji Vnebovzeti** priredi piknik na Slov. pristavi. Pričetek s sv. mašo ob 12.30 pop.

18., 19. — **Tabor DSPB Cleveland** poda spominsko proslavo za vse pobite slov. domobrance in vse žrtve komunistične revolucije, na Orlovem vrhu Slovenske pristave.

26. — **S.K.D. Triglav, Milwaukee,** priredi piknik v svojem Parku

JULIJ

2., 3. in 4. — **Pristavski dnevi,** na Slov. pristavi.

10. — **Misijonska Znamkarska Akcija** ima svoj letni piknik na Slovenski pristavi. Sv. maša ob 12. uri.

15., 16., 17. — **Poletni festival** pri Sv. Vidu.

24. — **Misijonski piknik** v Triglavskem parku, Milwaukee.

30. — **Balinarski krožek Slovenske pristave** priredi piknik na Slov. pristavi.

31. — **Slov. šola pri Sv. Vidu** priredi piknik na Slovenski pristavi.

AVGUST

7. — **Dan upokojencev** na Slovenski pristavi.

14. — **S.K.D. Triglav, Milwaukee,** priredi piknik v svojem Parku.

20. — **Folklorna plesna skupina Kres** nastopa na Slov. pristavi. Po nastopu igrajo za ples in zabavo Dušan Maršičevi Veseli Slovenci.

27. — **Pevski zbor Gallus** s Koroške ima koncert v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. Pričetek ob 7.30 zv.

28. — **Belokranjski klub** priredi piknik na Slovenski pristavi. Igra Tony Klepec orkester.

28. — **Društvo DSPB Cleveland** priredi romanje v Frank, Ohio.

28. — **Slovenski dom na Holmes Ave.** priredi letno »Povratak domov« prireditvev.

SEPTEMBER

10. — **Fantje na vasi** prirede vsakoletni celovečerni koncert, v SND na St. Clair Ave. Igra ansambel Veseli Slovenci.

18. — **Vinska trgatev na Slovenski pristavi.**

25. — **Oltarno društvo pri Sv. Vidu** priredi vsakoletno kosilo v avditoriju pri Sv. Vidu.

25. — **S.K.D. Triglav, Milwaukee,** priredi Vinsko trgatev v svojem Parku

OKTOBER

15. — **Tabor DSPB Cleveland** priredi svoj jesenski družabni večer v Slov. domu na Holmes Ave. Igrajo Veseli Slovenci.

23. — **Slomškov krožek** priredi vsakoletno kosilo v avditoriju pri Sv. Vidu.

23. — **Občni zbor Slovenske pristave,** na Slov. pristavi.

23. — **Slovenian National Art Guild** praznuje 15-letnico v SDD na Recher Ave.

29. — **Štajerski klub** priredi Martinovanje v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. Pričetek ob 7h zv. Igrajo Veseli Slovenci.

29. — **Slovenski dom na Holmes Ave.** priredi večerjo.

NOVEMBER

6. — **Slovensko ameriški kulturni svet** priredi »Slovenski večer« v SND na St. Clair Ave. Počlaščen bo sodnik August Pryatel.

12. — **Pevski zbor Jadran** priredi jesenski koncert, združen z večerjo in plesom, v SND na Waterloo Rd. Igra Joey Tom-sick orkester.

12. — **Belokranjski klub** priredi martinovanje v SND na St. Clair Ave. Pričetek ob 6.30 zv. Igra Tony Klepec orkester.

13. — **Slov. mladinski zbor Kr. 2 SNPJ** praznuje 50-letnico s prireditvijo v SDD na Recher Ave.

25. — **Slovenski dom na Holmes Ave.** priredi Zahvalni dan večerjo. Igra Johnny Vadal orkester.

DECEMBER

4. — **Pevski zbor Glasbena Matica** priredi božično večerjo s koncertom in plesom v SND na St. Clair Ave.

4. — **S.K.D. Triglav, Milwaukee,** priredi Miklavževanje.

**Ameriška Domovina
je Vaš list!**

Razstava kiparja Goršeta v Ljubljani

(Nadaljevanje s str. 5)

Malešu takoj, ko je knjiga izšla, Maleš pa jo je podaril meni z Goršetovim privoljenjem.

Druga je knjiga: J.A. Arnež in R. Večerin: Sculptor France Gorše, New York, 1971. Izšla je v bibliofilski, numerirani in navadni izdaji. Verjetno je še kak izvod na razpolago.

Tretja publikacija je katalog kostanjeviške razstave: L. Smrekar: Gorše, Kostanjevica na Krki, 1972. Dvomim, da je še na razpolago — vsaj celoten katalog. Še pri nas imamo komaj enega.

Četrta je: Akademski kipar France Gorše v avtorstvu dr. Sedeja, Mohorjeva družba, Celovec, 1985. Reprodukcijske v tej knjigi malo šepajo, razen tiste na naslovni strani.

In, končno, peta knjiga je ta katalog, tudi v avtorstvu dr. Sedeja. Kdor ima vseh pet knjig, bo dobil približno sliko o velikanskem opusu našega kiparja.

Ta zadnji katalog, o katerem sem se toliko razpisal, bi moral imeti vsak ljubitelj Goršetove umetnosti, vsak ljubitelj umetnosti sploh, in vsak slovenski izobraženec. Ni vsak dan, da slovenski umetnik doseže svetovno višino! Je nesreča, katalog je izšel v bore tisoč izvodih. Kje se dobi? Ne vem. Meni ga je poslal moj prijatelj, ki se piše prav tako kot jaz in je sedaj provincial jezuitov v Sloveniji. Ker je bil dalj časa v Kanadi, ve za moje zanimanje za Goršeta.

Danes, ko se toliko uporablja »audio visual« metode, ki so začele celo nadomeščati knjige, bi bilo treba k bibliografiji dodati še film o Goršetu, ki je bil izdan l. 1975. Strokovno oz. profesionalno je snemal J. Silvay, komentira pa T. Zrnc, sneman je bil v Torontu in Hamiltonu. Znan je tudi v Sloveniji, saj je bil večkrat predvajan. Je izredno lep dokument Goršetove ustvarjalnosti.

Na Koroškem so snemali tudi videotrak o Goršetu, ne prav dolgo pred umetnikovo smrtjo. Traka nikoli nisem videl in zato ne vem o njegovi vsebini.

O obeh, o filmu in videotraku, sem že pisal v prej omenjenih člankih v A.D. in C.Z. Omenil sem tudi, da je v Kanadi začel z velikopoteznim fotografiranjem Goršetovih umetnin inž. F. Markež. Kar sem videl že izdelanih fotografij, so izredno profesionalno narejene. Inž. Markež pa ni fotograf po poklicu, je dipl. električni inženir. Kot mi je znano, je vso to zbirko slik in negativov odnesel s seboj v Ljubljano J. Sedej ml., sin avtorja tega kataloga. Toda o tem esej nič ne pove, čeprav je to lepa zbirka reprodukcij Goršetovih umetnin, ki so večina le malo znane v Sloveniji.

(Konec)

Duhovni poklici...

(Nadaljevanje s str. 5)

no če so odbrani za službo poklicev s posebno karizmo, katehiste in učitelje ter vse tiste, ki si na različne načine prizadevajo v poklicnem apostolatu, naj na nedeljo »Dobrega pastirja« in skozi vse Marijino leto v svojih katehezah poudarjajo to Marijino materinsko navzočnost pri pospeševanju in vodenju poklicev.

Marijanska svetišča, raztresena po vseh delih sveta, naj postanejo posebej izbrani kraji navduševanja in središča goreče molitve za poklice, da bodo naše prošnje h Gospodarju žetve pod Marijinim varstvom sprejete.

Še enkrat spodbujam krščanske družine, o katerih pravimo, da so prva semenišča in nenadomestljiv vir poklicev (prim. DV 2), da bi znale ustvarjati ozračje krščanske in marijanske molitve in pospeševale med otroki posluš za Gospodovo besedo, velikodušen odgovor in veselo vztrajanje.

Predvsem je moja poslanica povabilo in spodbuda mladim. Moja želja je, da bi se mladina vsega sveta bolj približala Mariji. Ona ima v sebi neuničljivo znamenje mladosti in lepote, ki ne mineta nikoli. Naj bi mladi imeli večje zaupanje vanjo in ji zaupali svoje življenje, ki je pred njimi.

Mariji, materi božje milosti, zaupam poklice. Nova pomlad

poklicev, njihov porast v vsej Cerkvi naj postane poseben dokaz njene materinske prisotnosti v skrivnosti Kristusa v našem času in v skrivnosti Cerkve po vsem svetu.

Slutnje S. Kavčiča se uresničujejo

V Ljubljani je izšla knjiga v dveh delih: Stane Kavčič, Dnevnik in spomini. Zbudila je toliko zanimanja, da je prva izdaja že pošla in sedaj pripravljajo ponatis.

Stane Kavčič je pisal dnevnik, ki so ga sedaj objavili in sicer od leta 1972 do 1987, tj. do smrti. Dnevnik je sila zanimiv, ker osvetljuje slovensko in jugoslovansko politiko od usodnega Titovega pisma v Karadjordjevem, ko je Tito odstavil napredne politike v državi, tako na Hrvaškem kot v Srbiji in Sloveniji. Tu ravno Staneta Kavčiča in nekaj drugih. V Dnevniku je Kavčič skoraj prerok prihodnjih časov; npr.: 18. nov. 1972 piše: »Razmišljam. Kako bo to, kar se je zgodilo, vplivalo na integracijo Jugoslavije, tedaj ko Tita ne bo več. Nekateri mislijo, da dobro, jaz se bojim, da slabo. Kje so, recimo v Srbiji, kadri, ki bi imeli toliko poslušnosti, širine, tolerance do skupnih interesov Jugoslavije kot tisti, ki so sedaj odšli? Kar je bilo dobrega v vrhu, je odšlo. Bo ostalo, kar je bilo ustvarjenega? In hrvaški bolnik?... Ne bojim se za Slovenijo. Muči pa me Srbija in Hrvaška. In če so moje bojazni in slutnje pravilne? Kakšna Golgota nas potem še čaka? Tito torej ni rešil tega zgodovinskega vprašanja. Imel je priložnost, da ga reši. Je torej na koncu svojih dni rušil tisto, kar je gradil vse življenje? Kako strašna usoda in zmota, če se to zgodi!«

In kot vidimo, se to dogaja.

Kat. glas, 21.4.1988

Dr. Rudolf Čuješ postal član SKA

Slovenska kulturna akcija je imenovala dr. Rudolfa Čuješa za rednega člana Odseka za družbene vede. Mednarodno priznan znanstvenik, strokovnjak za sociologijo in zadružništvo dr. Rudolf Čuješ se je rodil v Celju 14. junija 1916. Maturiral je v Mariboru leta 1935, univerzo pa končal s pravno diplomom leta 1939 v Ljubljani. Po končani vojni 1945 je odšel v emigracijo in nadaljeval študije v Gradcu, kjer je doktoriral iz političnih ved, s specializacijo v sociologiji, leta 1947. Ker ni bilo izglede za zaposlitev v Avstriji, je leta 1948 emigriral v Kanado. V začetku je bil zaposlen kot gozdni delavec, pozneje pri drugih delih, a končno je le prispel do zaželenega cilja. V jeseni leta 1961 je dobil ponudbo za profesorja sociologije na univerzi sv. Frančiška Ksaverija v Antigonishu, Nova Scotia. Poleg sociologije je predaval tudi zadružništvo in v obeh panogah postal mednarodno priznani strokovnjak.

(Glas SKA)

Josef's Hair Design

5235 Wilson Mills Rd.
Richmond Heights, Ohio
461-8544 or 461-5538

Kaj je to baseball

Kratka zgodovina, kronologija razvoja igre, olimpijski šport, baseball v Jugoslaviji, kakšna so pravila, kako poteka srečanje — napad, obramba in sojenje

Nekaj nenavadnega je bil prispevek Zvoneta Srebačiča v ljubljanskem Teleksu (št. 15, 14. aprila 1988), kajti je precej podrobno in dokaj točno predstavil slovenskim bralcem zgodovino pristne ameriške igre »baseball«, s poglobitimi pravili in pregledom razvoja tega športa po svetu. Predvsem zanimiv je Srebačičevo opisanje, kako raste zanimanje za »baseball« tako v Sloveniji kot Jugoslaviji.

Seveda, kot je še vedno vsaj v modi, če že ne obvezno, ko poročajo o ZDA tudi v slovenskih listih in revijah, začne Srebačič z besedami o visokih plačah profesionalcev-igralcev v ZDA, o vlogi denarja, »showa«, uživanju mamil med posameznimi igralci ipd. Sledi jo odlomki njegovega članka, ki bodo morda pojasnili tudi za marsikaterega našega bralca to ali ono skrivnost igre. Ker je v tekstu več napak pri imenih, krajih itd., sem te popravil. Ur.

Kaj je baseball in kratka zgodovina

Športni zgodovinarji si tu in tam niso enotni, ko beseda nanesa na predhodnika baseballa. Večina jih niha med dvema teorijama. Po prvi baseball ni popolnoma nič drugega kot stara angleška igra imenovana Rounders. Po drugi pa, je to igra, ki so jo igrali prvi priseljenci v Amerki in jo imenovali »One o Cat«. Kakorkoli že, baseball (angl. base—baza in ball—žoga) je ameriška ekipna igra s trdo žogo in oblim kijem, v kateri igralci ene ekipe z odbijanjem žoge in pretekanjem baz skušajo osvojiti točko za svojo ekipo. Igralci nasprotne ekipe pa jim skušajo to preprečiti z metanjem, lovljenjem in metanjem žoge.

Kronologija razvoja

1839 je Abner Doubleday iz Cooperstowna (N.Y.) določil obliko igrišča z štirimi bazami in skiciral pravila.

1845 je bil ustanovljen Knickerbocker Baseball Club of New York, Aleksander Cartwright pa je dal igri čvrsta pravila.

19. junija 1846 je bila odigrana prva tekma po teh pravilih med ekipama Knickerbocker in New York.

1858 je bilo v New Yorku ustanovljeno nacionalno združenje igralcev baseballa.

1865 pojavi se profesionalizem.

1871 je bilo ustanovljeno nacionalno združenje profesionalcev. V New Yorku pa je bilo isto leto tudi prvo nacionalno prvenstvo.

1876 je bilo ukinjeno nacionalno združenje profesionalcev in ustanovljena Nacional-

na liga profesionalnih baseball klubov. V tem času se je ponovno utrdil tudi amaterizem in pripomogel k novemu polju tega športa.

Leta 1901 je bila ustanovljena Ameriška liga (American League). Baseball se je hitro uveljavil tudi drugod. Najprej, malce presenetljivo na Japonskem in sicer 1872 leta. Danes igrajo baseball na vseh kontinentih. V Evropi je zaživel šele po drugi svetovni vojni. 1953. leta je bila ustanovljena evropska baseball zveza, leto za tem pa je bilo izvedeno prvo prvenstvo.

Baseball— Olimpijski šport

Ko govorimo o baseballu moramo seveda ločiti med tistimi z oznako made in USA t.j. profesionalnim in amaterskim, ki ga igrajo drugod po svetu. Razlika v kvaliteti med prvim in drugim pa je podobna kot pri košarki. To pa pomeni, da bodo ameriški profesionalci svojega prvaka še dolgo imenovali svetovni prvak.

Amaterji so do sedaj merili moči na svetovnih prvenstvih, od 1992 pa se bodo potegovali tudi za olimpijske medalje. Na letošnjih olimpijskih igrah bo po veljavnih pravilih baseball zadnjič predstavljen kot demonstracijski šport. Zagotovo pa je, da bo med športi, ki bodo privabljali največ gledalcev. V Seoulu je poleg olimpijskega zgrajen tudi baseball stadion, ki sprejme podobno število gledalcev kot olimpijski.

K temu je potrebno dodati tudi to, da Korejci brez lažne skromnosti ciljajo na sam vrh. Daleč najmočnejša reprezentanca med amaterji je ekipa Kube. »Na Kubi ne boste našli dečka, ki še ni imel v roki palice ali kija,« čisto poudarjajo Kubanci. Ameriški strokovnjaki menijo, da bi kubanska reprezentanca lahko uspešno igrala v njihovi profesionalni ligi.

Tesno za Kubanci so ekipe Japonske, Koreje, Tajvana,

Nikaragve. V Evropi se za prestiž potegujeta reprezentanci Nizozemske in Italije. Slednji imajo v medsebojnih srečanjih sicer več uspeha, vendar pa lahko govorimo o enakem kvalitetnem razredu. Na svetovnih prvenstvih pa se ti najboljši evropski ekipe praviloma uvrščata na osmo in deveto mesto.

V Evropi igrajo baseball še v naslednjih državah: Švedska, Španija, Belgija, Anglija, Finska, ZR Nemčija, Češkoslovaška, Poljska, Avstrija in Sovjetska zveza. V Sovjetski zvezi so se z baseballom pričeli ukvarjati pred dvema leti. Po njihovi stari navadi pa se še ne udeležujejo mednarodnih tekmovanj. Ko se bodo prvič pojavili na evropskem prvenstvu, bodo zanesljivo krojili vrh evropskega baseballa. Tako je na sestanku evropske baseballske federacije razmišljala večina tistih, ki so jih že videli »pri delu«.

Baseball v Jugoslaviji

Jugoslovanski Cooperstown je Split. Tam je bilo leta 1919 odigrano prvo srečanje. Mladenci so se igre naučili od mornarjev z ameriških vojnih ladij, ki so bile zasidrane v Splitu. Splitčani so si prve tekme med ameriški mornarji ogledovali na Hajdukovem nogometnem igrišču. Vzljubili so to igro in leta 1920 pričeli gojiti šport v okviru mestnih nogometnih klubov. Prve sekcije so bile pri nogometnih klubih Hajduk in Borac, ter v okviru amaterskega športnega društva Marjan.

Toda že v letih 1922-23 je prišlo do stagnacije in po letu 1924, ko je prišlo do rahlega oživljanja, baseball v Splitu zamre. V letih 1934-35 je sicer obstajal baseballski klub Krupa, a fantje so igrali samo med seboj, kot predtekme pred nogometnimi srečanji.

Novi začetki so svežega datuma in segajo v sedemdeseta leta. Zopet v Split. Tokrat ga niso zanetili ameriški mornar-

ji, temveč tržaški Slovenec Carlo Tavčar.

Baseball v Sloveniji

V Sloveniji smo s to igro pričeli 1974. leta. Danes imamo štiri klube v Ljubljani in sicer so to Ježica, Guncelj, Zajčki in Golovec. Poleg tega pa so moštva še v Kranju, Škofji Loki, Celju in v Ratečah pri Planici.

V Jugoslaviji je v tem trenutku aktivnih šestnajst klubov, ki so glede na kvaliteto raven razdeljeni v prvo ligo, v kateri nastopa šest moštev, in v dve drugi, kjer v vsaki tekmuje pet moštev.

V zadnjih letih se je primat iz Splita preselil v Slovenijo. Tako, da so naslove državnih prvakov osvajale ekipe Ježice, Zajčkov in Guncelj. Vse so nastopile tudi na evropskih prvenstvih državnih prvakov in zlasti na zadnjem, lani v Sant Niklasu v Belgiji dokazali, da se je kvalitetna raven baseballa v Jugoslaviji močno dvignila. Ekipa Guncelj je osvojila četrto mesto ter dosegla rekordno zmago proti ekipi finskega prvaka.

V letošnjem letu bo prvič v zgodovini YU-baseballa zagrata državna reprezentanca, 23. julija v Ljubljani. V avgustu pa se bo v angleškem Birminghamu udeležila evropskega prvenstva skupine B.

Omeniti velja tudi to, da se bodo jugoslovanski baseballisti prvič predstavili v zibelki tega športa. Ekipa Zagreba se v mesecu juniju odpravlja na 21-dnevno turnejo po ZDA. Pred kratkim pa se iz ZDA vrnil tudi igralec ljubljanskega Golovca Vojko Korošec, ki se je kot gost profesionalne ekipe San Marina udeležil baseballskega kampa na Floridi.

Kakšna so pravila

Igrišče za baseball ima obliko pahljače. Sestoji se iz dveh delov. Notranjega (infield) in zunanjega (outfield). Notranji del je kvadrat s stranico 27,4 m. Na vrhovih kvadrata so takomenovane baze, po katerih je igra dobila ime. Na tistem delu kvadrata, ki je obenem vrh pahljače, je domača baza. Poleg nje so še prva, druga in tretja baza. V sredini notranjega dela kvadrata je linija za metanje (pitcher's mound).

Kako poteka srečanje: Napad

Pred pričetkom srečanja se domača igra postavi v obram-

bo. Igralci imajo rokavice ter vsak svoje mesto na igrišču. Gostujoča ekipa pa je v napadu. Točke lahko osvoji samo ekipa, ki je v napadu. Osvoje ne so takrat, ko napadalec preteče vse štiri baze. Napadalec lahko steče proti bazi v trenutku, ko uspešno odbije žogo, ki mu meče nasprotnikov metalec (pitcher). Njegova naloga je, da odbije žogo čim dlje. Ko odbije žogo, odvrže kij in teče proti prvi bazi. Ko doseže bazo, postane tekač (runner).

V nadaljevanju tekač izkorišča uspešne udarce svojih soigralcev tako, da postopoma osvaja baze. Ko pride do četrte — domače baze osvoji točko za svojo ekipo. Vsak tekač je izločen iz igre ne glede na to, na kateri bazi se nahaja, če branilec na bazi proti kateri je tekač namenjen, pred njegovim prihodom tja ulovi žogo.

Napadalca lahko izloči tudi metalec (pitcher). Njegova naloga je, da s tremi uspešnimi meti izloči napadalca iz igre. Žogo mora vreči tako, da preleti takomenovano strike cono — območje udarca. To je prostor iznad domače baze v višini do odbijalčevega kolena do ramena. Če je met pravilen in ga odbijalec trikrat ne uspe odbiti ali pa to sploh ne poskuša, je izključen iz igre.

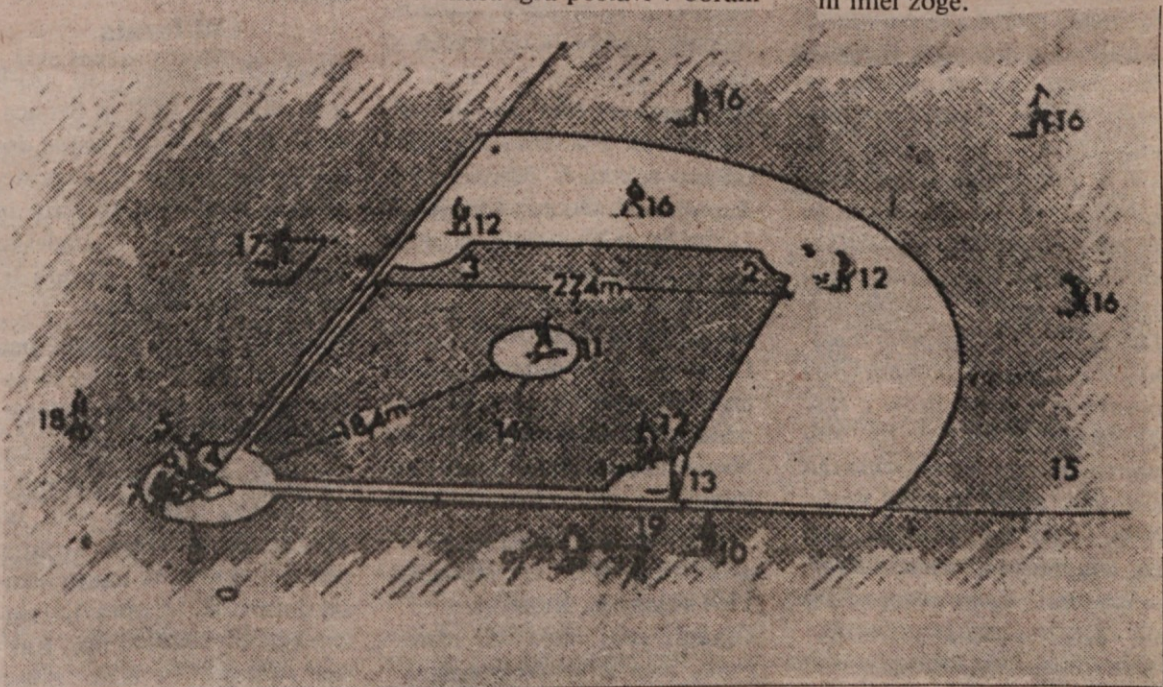
Obramba

Naloga ekipe v obrambi je, da izključi tri napadalce. Ko izključi tretjega napadalca, ekipe zamenjata mesti. Ekipa iz obrambe pride v napad, ekipa, ki je napadala, pa se razporedi v obrambo. Del srečanja, v katerem sta ekipe enkrat v napadu in enkrat v obrambi, se imenuje inning — zamenjava. Srečanje se konča po devetih zamenjavah. Zmagovalna ekipa je tista, ki doseže več točk. V primeru neodločenega rezultata se srečanje nadaljuje za toliko zamenjav, da dobimo zmagovalca.

Sojenje

Za nemoten potek srečanja sta potrebna najmanj dva sodnika. Glavni in bazni. Glavni sodnik ocenjuje žoge, ki jih meče metalec (pitcher). Njegovo mesto je za lovilcem (catcher), kjer najlaže očeni, ali je bila žoga pravilno vržena. Sodnik na bazi pa ocenjuje uspešnost napada in obrambe. To pomeni, da ocenjuje, ali je napadalec uspel priteči do baze v času, ko čuvar baze še ni imel žoge.

Igrišče za baseball s postavitvijo igralcev: 1. prva baza, 2. druga baza, 3. tretja baza, 4. četrta — domača baza 5. odbijalec (batter), 6. lovilce (catcher), 7. prvi sodnik, 8. prostor za odbijalca-levičarja in desničarja, 9. svetovalec ekipe v obrambi, 10. drugi sodnik, 11. metalec (pitcher), 12. igralci na bazah — čuvaji baz, 13. igralec ekipe, ki je v napadu prišel do prve baze, 14. notranji del igrišča, 15. zunanje igrišče, 16. igralci ekipe, ki je v obrambi, 17. svetovalec ekipe, ki je v napadu, 18. naslednji odbijalec, 19. klop za igralce v napadu, ki čakajo na vključitev v igro.

Amerika in Amerikanci

Rev. J.M. Trunk

Žalostno je, da je zgodovina slovensko-ameriške skupnosti še do danes tako malo znana, ne samo med nami samimi, marveč tudi splošni ameriški javnosti. Preveč je poudarka na potice in polke, na površne preglede uspešnih karier posameznikov, ipd. Nikoli ni bil napisan — do danes ne — strokoven pregled naše zgodovine. Pred 76 leti je izšla izvrstna knjiga č.g. J.M. Trunka »Amerika in Amerikanci«, ki je nenadomestljiv vir za zgodnjo zgodovino naše skupnosti. Težko je verjeti danes, da je mogla tako koristna knjiga tako zgodaj iziti, kajti vse od njenega izida 1912. leta do danes je ni mogla nadomestiti nobena druga. Ne samo, da je rev. Trunk opisal domala vse mu znane slovenske naselbine po ZDA, so njegova opazovanja glede načina življenja v ZDA v marsičem še danes sveža. V nadaljevanjih nameravam objavljati v celoti osmi del rev. Trunkove knjige, ki nosi naslov

»Zgodovina slovenskih naselbin v Zedinjenih državah.

Mnogi viri, ki so bili rev. Trunku na razpolago, so se porazgubili oziroma jih ni več. Tako se bomo s težavo dokopali do popolnejše slike marsikatero takratne (okrog l. 1912) slovenske naselbine, kajti mnoge teh sploh ne obstajajo več oziroma so se potomci prvotnih slovenskih naseljencev popolnoma po treh, štirih rodovih amerikanizirali ali niti ne vedo več za svoje narodnostne korenine.

In še to velja poudariti. Tudi s prebiranjem rev. Trunkovih poročil o Slovencih bomo dobili vpogled v komaj verjetno ustvarjalnost naših prednikov in to v njih prvih desetletjih po prihodu. Posebej, če imamo v mislih, da knjiga o slovenski ustvarjalnosti in vztrajnosti v ZDA zadnjih 76 letih niti govoriti ne more.

Sedaj pa rev. Trunk:

Alabama

Blocton: Že l. 1903 je bilo tu okrog 40 Slovencev, ki so prišli iz Dolenjskega, in so zaposleni v premogovnikih. V cerkev zahajajo menda v Irsko. Imajo dvojne družtev, namreč sv. Barbare št. 24 KSKJ in št. 14 sv. Barbare v Forest Cityu, Pa.

Piper: Mr. J. Avbel mi poroča, da so v tem kraju 4 slovenske družine in do 10 posameznikov; tudi v bližini je še nekaj Slovencev. Vsi delajo v premogovnikih in niso stalni. V cerkev zahajajo v Blocton, kjer so tudi pri društvih.

Arizona

Bisbee: Mr. I. Zagorc piše, da je prišel prvi sem l. 1895 Fr. Piletič. Drugi so mu sledili polagoma, tako da šteje naselbina zdaj 6 družin in 45 samcev. Vsi so prišli iz Dolenjskega in so premogokopi; 4 imajo posestva. Zahajajo v irsko cerkev, slovenske službe božje ni. Menda sta tam dve društvi sv. Lucije in sv. Alojzija.

Globe: Rojak J. Pavlič mi poroča, da so bili do l. 1874 tu sami Indijanci. Tega leta je prišel sem prvi belec po imenu Ransom; zdaj ima mesto 7083 prebivalcev. V 10 bakrenih

Ob začetku tega opisovanja je rev. Trunk zapisal: »Vsakdo bo uvidel, da je zbiranje zgodovinskih podatkov iz toliko naselbin in iz krajev, kjer se razmere vedno izpreminjajo, združeno z mnogimi težkočami. Svest sem si, da bo ta »zgodovina« v marsičem pomanjkljiva, a storil sem, kar mi je bilo mogoče. Pri tem zahvaljujem one gg. rojake, ki so mi pošiljali razne podatke; večinoma so njih imena označena pri dotičnih podatkih.« Dodal bi, da so poročila o stanju v naselbinah pomanjkljivi predvsem v tem, da so z rev. Trunkom sodelovali oz. mu pomagali tisti, ki so pripadali katoliški strani dotične naselbine, ne pa tisti, ki so se imeli za »napredne«, »svobodomišeln« ipd. Tako so opisi po sili razmer manj popolni, kot bi boljše sodelovanje bilo rev. Trunku omogočilo. Ur.

rudnikih je poleg mnogih Črnogorcev in Dalmatincev zaposlenih tudi do 25 Slovencev, med katerimi je 6 družin. Edino podporno društvo spada k JSPZ v Chicagu.

O delu v rudnikih piše: »Vsled vročine in obilne vode je v rudnikih kakor v peklu. Dela zapustiti ne kaže, ker je povsod enako trpljenje, da preklinjajo eno deželo, drugi Kolumba, tretji bogatine ali svoje starše! Zdaj so se Slovenci začeli seliti na farme, kjer ni smradu in dima.«

Miami: V premogovnikih dela 6 Slovencev.

Po več Slovencev je v tej državi še v krajih: Douglas, Lowell in Piertleville. Delo nikjer ni stalno.

Arkañsas

Alix: V premogovniku je do 40 Slovencev.

Altus: Mr. Pivk poroča, da so Slovenci F. Maceli, T. Mahovec, I. Kokalj in M. Pivk prišli sem l. 1899. Zdaj je tu 20 družin in 15 samcev. Večinoma so rudokopi, 8 jih ima svoje farme. Cerkev je nemška, enako tudi šola, torej deca nima slovenskega pouka. Edino društvo je št. 5 sv. Barbare v Forest Cityu, Pa.

Denings: Tu je do 40 slovenskih premogokopov; večinoma imajo svoja posestva, nekateri tudi kmetije.

Fort Smith: To mesto (23.975 prebivalcev) šteje le nekaj Slovencev, a je središče mnogih premogovnikov, kjer je veliko naših rojakov.

Huntington: Mr. Lovše mi piše, da so prvi prišli v to naselbino rojaki A. Medved, F. Zupan in M. Ogradi; zdaj je tu 21 družin in 23 samcev, skupaj okrog 130 Slovencev. Zaposleni so v premogovniku in imajo lastna stanovanja. Prišli so iz Litije in Štajerskega. Cerkve ni. Krščevati zahajajo v 20 milj oddaljeni Fort Smith, večkrat jih pa obišče o. Ciril Zupan iz Puebla.

Društvo sv. Barbare sta ustanovila dne 1. januarja 1904 rojaka L. Krhlikar in M. Ogradi; zdaj šteje 40 udov. Poleg tega je še dvojne narodnih društev, namreč »Dolenjce«

in »Nada«. Društva so si l. 1912 postavila lastni »Slovenski dom«.

Jenny Lind: Ta naselbina šteje 400 Slovencev, med njimi je 50 družin; le dva imata nekoliko lastnine, drugi so vsi premogokopi. Naseljivati so se začeli sem okrog l. 1890. Med prvimi so bili M. Čož, F. Verbič in A. Saje; večinoma so Dolenjci. Kakor mi poroča g. M. Čož, so cerkvene razmere »strašno slabe, ker le malokdaj je tukaj maša«. Najbližja župnija je v Fort Smithu, kjer sta 2 duhovnika, a imata 11 misijonskih postaj! Društvo je le eno, namreč Marije Pomočnice št. 17 KSKJ.

G. poročevalec pristavlja: »Jaz sem prišel v ta kraj pred 22 leti. Ker je bil zaslužek dober, sem pisal po svoje znanec; kmalu se je nas nabralo okrog 50. Takrat so bile verske razmere jako dobre; vsak mesec smo imeli po dvakrat mašo in svojega Gospoda. Cerkev je bila Slovencev in Angležev. Peli so slovenski pevci; bilo je kakor v starem kraju. Zdaj nas je okrog 400 samih Slovencev, pa nimamo svojega gospoda, in ga tudi ne bo, ker ne more živeti, in nobeden noče nič dati. Od odrastlih bi jih duhovnik dobil le malo za izpolnjevanje verskih dolžnosti; vse je zamujeno in ves trud zastonj. Škoda nedolžnih otročičev, ki se pogublajo, ker nimajo nauka.« Res škoda in žalostno!

California

Crockett: Slovenci so prišli sem okrog l. 1897 iz Semiča. Zdaj ima 12 družin lastne domove; duš je nad 50. Zaposleni so v topilnicah za zlato in srebro; zahajajo v angleško cerkev. Društvo sv. Jožefa št. 14 JSKJ ima 45 članov.

Fresno: Rojak g. Štefanič ima tu krasen vinograd, kjer so zaposleni sami slovenski delavci.

Oat Hill: L. 1903 je bilo tu kakih 30 Slovencev, zaposlenih v topilnicah; prišli so sem od Metlike okrog l. 1896. Tedaj je prihajal enkrat na mesec nemški duhovnik, ter opravljal službo božjo v zasebni hiši. Kakšne razmere so zdaj, nisem mogel izvedeti.

Portersville: Nekaj slovenskih farmarjev se je naselilo tu že pred 17 leti; tedaj je bila zemlja še cena, ker je še niso namakali. Pečali so se bolj z živinorejo; zdaj namakajo in so dolino izpremenili v pravi vrt. Kraj je 200 milj od San Franciska.

San Francisco: Prvi Slovenci od Metlike in Dragatuša so prišli sem okrog l. 1888. L. 1903 je bilo tu 20 družin in nad 100 duš; koliko jih je zdaj, ne vem, ker ni bilo mogoče dobiti kakega poročila. Zaposlenj so v raznih tovarnah. Začetkoma so zahajali v cerkev, kjer je bil nameščen hrvaški duhovnik. L. 1903 je prišel sem Rev. F. Turk. Mladina zahaja v državne šole ... Društvo sv. Jožefa št. 23 JSKJ ima 105 članov; poleg tega sta še dve društvi. (Kakor vedo mnogi bralci, je rev. Trunk kasneje veliko več zvedel o Slovencih v San Franciscu, saj je med njimi živel dolga leta, op. ur.).

Sulphur Bank: Nekaj Slovencev se peča tu s poljedelstvom in živinorejo.

Posamezni Slovenci so še v krajih: Oakland, Alameda, Richmond, San Jose in Angelos Camp; v zadnjem kraju delajo v zlatih rudnikih.

Colorado

Aspen: Rev. C. Zupan poroča, da so se Slovenci naselili sem pred 25 leti. L. 1891 jih je bilo nad 150, pozneje še več. Zdaj jih ni niti polovica več, ker srebrni rudniki ponehavaajo. Društvo sv. Barbare št. 47 JSKJ ima okrog 80 udov. Katoliški duhovnik je tam nastavljen že nad 30 let, nekaj časa so imeli tudi lastno katoliško šolo.

Bowen: V tej naselbini delo ni stalno; delavci prihajajo in odhajajo. G. F. Ravnikar poroča, da je zdaj tam 8 samcev in 2 družini; delajo v premogovniku. Bowen je misijonska postaja jezuitov iz Trinidada, a Slovenci menda ne zahajajo v cerkev, ker ne razumejo jezika. Tudi društev ni; posamezniki spadajo drugam.

Canon City: Mesto je 40 milj od Puebla. V premogovniku in mali topilnici za svinčeno barvo (white lead) je zaposlenih 25 družin, Slovencev je skupno nad 80. Zapadna Zveza ima društvo s kakimi 20 udi. Zahajajo v skupno katoliško cerkev, ki stoji že nad 30 let. Benediktinke imajo tu velik zavod za višnjo vzgojo deklet.

Colorado City: V topilnici je zaposlenih okrog 50 Slovencev, med njimi 12 družin. Prišli so iz Ribnice pred 8 leti. L. 1911 so si ustanovili društvo, ki je pri Zapadni Zvezi, drugi pripadajo društvom v bližini. Prej je rojake obiskoval Rev. C. Zupan, zdaj se je priučil jeziku poljski duhovnik iz mesta Colorado Springs, ki obiskuje tudi naselbino Callahan, kjer je 10 slovenskih farmarjev. Blizu je mala naselbina Cortes, kjer je tudi nekaj Slovencev.

Colorado Springs: Nekaj milj od tega mesta je zaposlenih v rudotopilnicah okrog 100 Slovencev, med njimi nad 30 dru-

žin; nekateri imajo lastne domove. Prišli so večinoma iz Ribnice; nekaj je tudi Notranjcev in Primorcev. (Mr. Pogorelec)

Crested Butte: V tem gorskem mestu, ki mu pravijo »Orlovo gnezdo«, so premogovniki in srebrni rudniki, kjer dela nekaj sto Slovencev. Nekaj je slovenskih gostiln in prodajaln. Še bolj v gorah je Floresta, kjer pa delajo le poleti. Edino poleti se pride v 36 milj oddaljeni kraj Somerset, ima jako ugodno podnebje, podobno onemu v Californiji, ker so menda pod zemljo gorki plini. Tu in v bližnjih premogovnikih je nad 100 Slovencev. Vigredi je kraj podoben rajju. V prostih urah se rojaki zabavajo z lovom na medvede. Poleg več podpornih društev imajo rojaki tudi dramatično društvo. (Mr. M. Pogorelec.)

O Somersetu mi še poroča g. A. J. Terbovec: »Od postaje Delta so ob progi najkrasnejši nasadi sadnega drevja; spomladi, ko vse cveti, in jeseni, ko sadje zori, je pogled na nasade rajsko lep! Tudi Slovenci imajo male, a lepo urejene farme. Rojaki so vedno dobre volje, složni, pridni in varčni, tako da jih čislajo tudi drugorodci. Med njimi je mnogo pevcev; naša lepa slovenska pesem se pogostoma oglašaja, zdaj mila in sladka ko sen otroka, zdaj mogočna, da odmeva jek od pečin!«

Delagua: V premogovnikih je zaposlenih okrog 200 Slovencev. Dne 8. grudnia 1910 so se v rovu vneli plini; ponesrečilo se je nekaj Slovencev in mnogo Slovanov. Katoliška cerkev je za vse narode.

Durango: Semkaj so se naselili slovenski topilničarji iz Puebla pred 10 leti. Topilnica pa slabo dela, in je zdaj tam le kakih 7 družin in do 20 samcev, ki so pri društvih v sosednjih naselbinah.

Erie: Kakor poroča J. Major, so tu 4 družine in nekaj samcev. Pozimi delajo v premogovniku, poleti na farmah. Prišli so pred 8 leti iz Dolenjskega; 4 imajo svoja posestva. Cerkev je angleška; deca zahaja v javno šolo. Društva ni nobenega.

Glenwood Springs in okolice: Tu so svetovnoznane toplice, kamor se prihajajo zdraviti od vseh krajev sveta. Hotel »Colorado« je dom milijonarjev. Neki Slovenec ima tu hotel in nekaj slovenskih služkinj je v raznih hotelih. Rojaki so v okolici in prihajajo sem, ker je tu križišče mnogih potov. Za 12 milijonov dolarjev so napravili jezero Shoshone; voda izrabljajo za velike elektrarne. V okolici so premogovniki, kjer je večje število rojakov. **South Canon** šteje okrog 50 Slovencev, **Sunshine** nekaj premogokopov in več farmarjev, ki se pečajo z živinorejo. Zlati rudniki so v krajih **Red Cliff** in **Gilman**, kjer je nad 40 Slovencev. Zlati rudniki v mestu Aspen ponehavaajo. (Mr. M. Pogorelec.)

(Nadaljevanje prihodnji torek)